

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมด้วยบทร้อยกรอง เรื่อง “รู้จักเมืองพหุ” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยลำดับดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.1 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 1.2 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 1.3 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 1.4 จุดมุ่งหมายในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม
 - 1.5 ลักษณะของหนังสือที่ดีสำหรับเด็กหรือผู้อ่าน
 - 1.6 หลักเกณฑ์ในการสร้างหนังสือให้มีคุณภาพ
 - 1.7 ขั้นตอนในการสร้างหนังสือ
 - 1.8 การจัดรูปเล่มหนังสือ
2. การหาประสิทธิภาพ
3. ความสนใจในการอ่านของเด็ก
4. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม
5. เอกสารเกี่ยวกับอำเภอพหุพิราม
6. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.3 ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 6.4 คุณลักษณะของข้อสอบที่ดี
 - 6.5 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. เอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ
 - 7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

- 7.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารเกี่ยวกับการสร้างหนังสือสำหรับเด็ก

1.1 ความหมายของหนังสืออ่านสำหรับเด็ก

จินตนา ไบกาชุกยี (2542. หน้า 1-19) ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กว่าเป็นหนังสือที่ให้เด็กอ่าน ในเมืองไทยหนังสือสำหรับเด็กแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ตามลักษณะการใช้ ได้แก่

1. หนังสือเรียน เป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นสำหรับการให้นักเรียนใช้ควบคู่กับการเรียนมีสาระตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้องอาจมีลักษณะเป็นหนังสือเล่มเดียวหรือเป็นชุดก็ได้ ใช้แนวการเขียนประเภทเรียงความที่เสนอเนื้อหาให้ความรู้โดยตรง ด้วยกระบวนการความเชิงอธิบาย บรรยายและยกตัวอย่างเป็นส่วนใหญ่ หนังสือเรียนอาจเรียกชื่อต่างๆ กัน ดังนี้ หนังสือแบบเรียน ตำราเรียน แบบสอนอ่าน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือประกอบการเรียน เป็นต้น

2. หนังสืออ่านโดยทั่วไปสำหรับเด็กหรือหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือเรียนเป็นหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กอ่านทั่วๆ ไป นอกเหนือจากหนังสือเรียนมีเนื้อหาที่มุ่งเน้นให้ความรู้ ความคิดและสาระอันเป็นประโยชน์ผู้อ่านหรือมุ่งหมายให้ความบันเทิง เพลิดเพลินที่ประเทืองสติปัญญาหรือคุณธรรมอันดีงามแก่ผู้อ่าน โดยใช้แนวเขียนที่แตกต่างกัน กล่าวคือถ้ามีเนื้อหาหรือความรู้ และสาระประโยชน์โดยตรง จะใช้แนวเขียนแบบสารคดี (non fiction) จัดเป็นประเภทหนังสือสารคดี แต่ถ้าหากเนื้อหาเน้นความบันเทิงเพลิดเพลินและจรรโลงจิตใจ จะใช้แนวเขียนแบบบันเทิงคดี (fiction) จัดเป็นหนังสือประเภทบันเทิงคดี ในหนังสือบางเล่มอาจจะมุ่งให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินรวมกันไปด้วยก็ได้ โดยใช้แนวการเขียนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองประเภทร่วมกันได้ แต่ต้องใช้ความชำนาญและกลมกลืนกันไป นั่นคือ ผู้เขียนจะต้องมีความชำนาญในด้านวรรณศิลป์อย่างมาก

3. หนังสือออกตามวาระเป็นหนังสือที่จัดทำตามระยะเวลาอย่างสม่ำเสมอ โดยมีเนื้อหาหลากหลายอยู่ในฉบับเดียวกัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และการ์ตูนสำหรับเด็ก เนื้อหาส่วนใหญ่มุ่งหมายให้ผู้อ่านในวัยเยาว์ ได้รับความรู้ทั่วไป ความรู้เฉพาะด้านและความ

บันเทิงที่เหมาะสม ลักษณะการเสนอเนื้อหาอาจเป็นเรื่องสั้นๆ เขียนเป็นคอลัมน์จบในฉบับบ้าง หรืออาจจะมีต่อเนื่องเป็นตอน ๆ ลงในฉบับต่อไปก็ได้

หนังสือสำหรับเด็ก เป็นสื่อการเรียนการสอนชนิดหนึ่งในโรงเรียน กล่าวคือ จัดเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทหนังสือเสริมประสบการณ์ หมายถึงเป็นหนังสือที่จัดพิมพ์ขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ในการศึกษาความรู้ด้วยตนเอง ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความซาบซึ้งในคุณค่าทางภาษา การเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่าน รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1. หนังสืออ่านนอกเวลา
2. หนังสืออ่านเพิ่มเติม
3. หนังสืออุเทศ
4. หนังสือส่งเสริมการอ่าน

1.2 ความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตรสำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัย และความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล (จินตนา ไบกาชูยี, 2534 : 19)

หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่มีเนื้อหาอันเป็นประโยชน์แก่เด็กทั้งในแง่การศึกษาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากแบบเรียน ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และแทรกเรื่องราวน่ารู้สำหรับเด็กได้ด้วย (วัลลีย์ ปราสาททองโอสถ, 2520 หน้า 37)

หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนวิชาต่าง ที่เรียนรู้ตามหลักสูตรให้กว้างขวางขึ้น โดยเรียบเรียงให้สนุกสนาน เข้มข้น แฝงคติเร้าความสนใจของนักเรียน (รัตนา ฤทธาฤทธิ, 2519. หน้า 46)

กระทรวงศึกษาธิการ (2522. หน้า 25) กล่าวว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมหมายถึงแบบเรียนอีกประเภทหนึ่งไม่บังคับใช้ เพียงแต่กระทรวงศึกษาธิการระบุรายชื่อไว้ในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดแบบเรียนสำหรับเลือกใช้ เพื่อให้โรงเรียนจัดหาไว้ในห้องสมุดโรงเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีเนื้อหาอิงหลักสูตรแต่มีรายละเอียดมากกว่า เขียนชวนอ่านมากกว่าแบบเรียน เพื่อให้นักเรียนได้อ่านเพิ่มเติมด้วยตนเอง หนังสืออ่านเพิ่มเติมจะมีการระบุไว้ว่า สำหรับเด็กในระดับใด วิชาใดหนังสือประเภทนี้ โรงเรียนจะบังคับซื้อไม่ได้

รัตนา ฤทธาฤทธิ (2519. หน้า 46) กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ ที่เรียนรู้ตามหลักสูตรให้กว้างขวางขึ้นโดยเรียบเรียงให้สนุกสนาน เข้มข้น แฝงคติและเร้าความสนใจของนักเรียน

จากความหมายของหนังสืออ่านเพิ่มเติมตามที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กได้อ่านหาประสบการณ์เพิ่มเติม มีเนื้อหาสาระอิงหลักสูตร แต่มีรายละเอียดเฉพาะเรื่องมากกว่าการดำเนินเรื่องเรียบเรียงให้สนุกสนานเร้าใจ แฝงเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล

1.3 ความสำคัญของหนังสืออ่านเพิ่มเติม

บันลือ พุกษะวัน (2524. หน้า 58) และปราณี เชียงทอง (2526. หน้า 133) ได้กล่าวว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการเรียนอย่างหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้ หน่วยงานของรัฐ ท้องถิ่น โรงเรียนและเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดทำเพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ โดยให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของ ท้องถิ่น ซึ่งในการจัดทำหนังสือดังกล่าว โรงเรียนจะต้องนำเนื้อหาในหลักสูตรมาขยาย ให้มี รายละเอียดมากขึ้นโดยเน้นเนื้อหาสาระที่ให้ความรู้ข้อเท็จจริงที่มีคุณค่าความเพลิดเพลินอัน แตกต่างไปจากหนังสือแบบเรียน ความจำเป็นในการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม สรุปได้ ดังนี้

1.3.1 ช่วยขยายเนื้อหาแบบเรียนให้กว้างขวางขึ้น หนังสืออ่านเพิ่มเติมจัดทำขึ้นเพื่อ จุดมุ่งหมายเฉพาะส่วนย่อย ที่ช่วยเน้นขยายเนื้อหาและยังมีภาพประกอบ ทำให้เกิดความรู้ความ เข้าใจได้กว้างขวางขึ้น ดีขึ้น และง่ายขึ้นสร้างเสริมนิสัยรักการค้นคว้าและพัฒนาการอ่าน หนังสือ อ่านเพิ่มเติมเด็กสามารถอ่านได้อย่างอิสระไม่จำกัดสถานที่ เป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัย ให้รัก การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกทักษะในการอ่านอยู่เสมอรวมทั้งยังเป็นการใช้เวลาว่าง ให้เป็นประโยชน์อีกด้วย

1.3.2 ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีเรื่องราวเนื้อหาที่ สนุกสนาน มีภาพประกอบและเหมาะสมกับวัย จึงสามารถเร้าความสนใจที่จะอ่านได้มากกว่า แบบเรียนซึ่งจะปลูกฝังให้เด็กเกิดนิสัยรักการอ่านในที่สุด

1.3.3 ช่วยชดเชยความบกพร่องทางด้านจิตใจของเด็ก หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เป็น เรื่องราวสามารถชดเชยความรู้สึกบกพร่องทางจิตใจ เสริมสร้างคุณธรรมได้ดีกว่าแบบเรียน

1.3.4 ช่วยให้เด็กได้รับความเพลิดเพลิน บันเทิงใจ ลับสมองและส่งเสริม เซาว์ปัญญาหนังสืออ่านเพิ่มเติมมีเนื้อหาที่สนุกสนานแฝงไว้ด้วยความรู้ มีความเหมาะสมกับวัยจึง เป็นสื่อสำคัญที่จะสร้างความเพลิดเพลิน ส่งเสริมเซาว์ปัญญาให้แก่เด็ก

1.4 จุดมุ่งหมายในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นสื่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง ที่กรมวิชาการส่งเสริมให้โรงเรียนชุมชนและท้องถิ่น ตลอดจนเอกชนจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสอ่านหนังสือที่มีสาระเกี่ยวกับประสบการณ์จริงในท้องถิ่นของตนสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ทำให้นักเรียนมีความรู้ กว้างไกลออกไปนอกเหนือจากการอ่านหนังสือแบบเรียนที่หลักสูตรกำหนด จุดมุ่งหมายในการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม (ณรงค์ ทองปาน , 2526. หน้า 79-81) ได้กล่าวไว้ว่า สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
 2. เพื่อเสริมสร้างจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
 3. เพื่อให้ความรู้ข่าวสารใหม่ ๆ ชั่วแท้จริงที่ถูกต้องที่นอกเหนือจากบทเรียนในรูปแบบที่เหมาะสมกับเด็ก
 4. เพื่อช่วยให้เด็กมีหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับวัย
 5. เพื่อสร้างนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้า และเกิดทักษะในการอ่าน
 6. เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
 7. เพื่อให้เด็กได้รับความบันเทิงสนุกสนานเพลิดเพลินได้รับความจรรโลงความสุขและสนองความต้องการของวัยเด็ก
 8. เพื่อช่วยในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและสร้างศรัทธาในเอกลักษณ์ไทย
- หนังสืออ่านเพิ่มเติมจัดเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ชนิดหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้อง เหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจของเด็ก ช่วยให้เด็กได้รับความรู้ ประสบการณ์มีทักษะ เจตคติ ตลอดจนคุณธรรมต่าง ๆ มีความสนุกสนานเพลิดเพลินสร้างนิสัยที่ดีในการอ่านและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.5 ลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับเด็กหรือผู้อ่าน

รัญจวน อินทรกำแหง (2520. หน้า 101-102) มีความคิดเห็น เกี่ยวกับวรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็ก สรุปได้ดังนี้

1. ตรงกับความสนใจของเด็ก ความสนใจของเด็กในที่นี้ หมายถึง ความสนใจที่เด็กมีอยู่ตามธรรมชาติอันเกี่ยวกับความชอบ ความต้องการ และรสนิยม ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1.1 เป็นหนังสือที่อ่านสนุก คือ ให้ความเพลิดเพลินอารมณ์

1.2 ส่งเสริมจินตนาการ เด็กเป็นวัยที่มีจินตนาการและชอบสร้างจินตนาการให้ออกมาเป็นรูปร่างอยู่แล้ว ถ้าหนังสือเรื่องใดช่วยส่งเสริมให้โอกาสให้เด็กได้ร่วมจินตนาการของตนไปพร้อมๆกันด้วย ก็จะเป็นที่พอใจมากขึ้น

1.3 ส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจ เช่น เป็นเรื่องกล่าวถึงความสำเร็จของตัวละครหรือตัวบุคคลในเรื่องซึ่งจะทำให้ผู้อ่านพลอยเกิดความภาคภูมิใจร่วมไปด้วยสนองอารมณ์ที่ปรารถนาหมายความว่า อารมณ์เกิดขึ้นตามความต้องการตามธรรมชาติ เช่น อยากรับรู้ความสำเร็จ อยากรับชมคนเก่ง อยากรับความรัก เป็นต้น หนังสือที่มีเนื้อเรื่องสนองอารมณ์ต่างๆ ตามที่เด็กปรารถนา แต่สนองแล้วให้เป็นที่ไปในทางที่สร้างสรรค์ โดยแฝงข้อคิดหรือคติเล็กๆ น้อยๆ ไว้โดยไม่ให้รู้ตัว และเด็กจะจับข้อคิดหรือคตินั้นได้หรือไม่ ผู้เขียนไม่ควรกังวลมากเกินไปเพราะถ้าพยายาม “ เน้น ” มากเกินไปจนเด็กจับได้เห็นชัดเจน เด็กอาจเกิดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ไม่อยากจะยอมรับข้อคิดหรือคติที่เด็กคิดว่าผู้เขียนพยายาม “ ยัดเยียด ” หรือพยายาม “ สั่งสอน ”

1.4 ส่งเสริมความรู้ เมื่อพ้นวัยทารก เด็กย่อมเกิดความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้นตามวัยหนังสือแนะนำการเขียนตัวพยัญชนะอย่างสนุก หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติศึกษาอย่างง่าย หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมอย่างไม่ซับซ้อน หนังสือที่ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพกลมกล่อมจิตใจให้ประณีตเหล่านี้ เป็นวรรณกรรมที่ดี และจำเป็นสำหรับเด็กทั้งสิ้น ตัวอย่างเช่น ณ ชายหาดสะอาดทราย เรียงรายโดย ดร. พาณี เชี่ยววาณิช และหม่อมดุษฎี บริพัตร สิ่งมีชีวิตในทะเล ของสิรินทร์ ชวงโชติ หนังสือเรื่องยามว่างของชัยพฤกษ์ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักคิดใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และผ่านไปด้วยความเพลิดเพลิน

2. คำโครงเรื่อง คำโครงเรื่อง ของหนังสือที่ดี ต้องไม่ซับซ้อน มีแนวคิด (Theme) ที่เด่นชัดซึ่งเด็กจะสามารถจับได้โดยง่าย เรื่องสั้นไม่ยาวเยิ่นเย้อ ตัวละครอยู่ในวัยใกล้เคียงกับผู้อ่าน

3. คำนวนภาษา ควรเป็นภาษาที่ง่าย ชัดเจนเป็นคำธรรมดาที่เด็กจะสามารถเข้าใจได้ทันทีโดยไม่ต้องคิดหาคำแปล เด็กพอใจที่จะติดตามเรื่องด้วยภาพมากกว่าด้วยตัวหนังสือ ฉะนั้นหน้าหนังสือควรใช้คำบรรยายเพียงเท่าที่จำเป็นจริง ๆ บางเรื่องอาจบรรยายด้วยภาพทั้งหมด โดยเด็กจะได้ใช้จินตนาการผสมความคิดสนุกไปกับเรื่องด้วย

4. ภาพ เป็นหัวใจของหนังสือสำหรับเด็กที่เดียวเพราะเด็กชอบความเพลิดเพลินความสนุกชอบอ่านหนังสือด้วยภาพมากกว่าด้วยตัวหนังสือ ภาพที่งามมีชีวิตจะเชิญชวนให้เด็กสนใจหยิบหนังสือมาดูและอ่าน ฉะนั้นหนังสือวรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็กไม่ควรขาดภาพประกอบเลยเป็นอันขาด ภาพประกอบนั้นจะเป็นลักษณะใดก็ได้ จะเป็นภาพวาด ภาพลายเส้น ภาพถ่าย ภาพ

สเก็ทซ์ แต่คุณสมบัติสำคัญนั้นจะต้องเป็นภาพที่มีความรู้สึกมีชีวิต มีความเคลื่อนไหวสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และอธิบายเรื่องได้ภาพนั้นจะเป็นภาพสีหรือขาวดำก็ได้ ถ้าเป็นภาพสี การให้สีนั้นควรมีศิลปะที่จะส่งเสริมให้ภาพนั้นมีชีวิตยิ่งขึ้น

5. รูปเล่ม ฤวัลย์ มาศจรัส (2539. หน้า 31) กล่าวไว้ในด้านรูปเล่มหนังสือมีสิ่งทีควรพิจารณา คือ

5.1 ขนาด เราไม่สามารถ จะกำหนดขนาดหนังสือเด็กให้เป็นการตายตัวได้เพราะเด็กชอบเปลี่ยนความสนใจอยู่เสมอ ไม่ชอบสิ่งที่ซ้ำซากจำเจ อาจจะมีตั้งแต่ขนาดเล็ก 4 X 2.5 นิ้ว หรือขนาด 12.5 x 9 นิ้ว นอกจากนั้นรูปเล่มอาจจะเป็นไปในลักษณะของแนวนอนบ้าง แนวตั้งบ้าง ความยาวก็อาจตั้งแต่ 20 แผ่นขึ้นไปจนถึง 40-50 แผ่นก็ได้ ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่เนื้อเรื่องและวัยของผู้อ่าน ผู้เขียนตั้งใจเขียนให้แต่ ถ้ากล่าวอย่างง่าย ๆ หนังสือนั้นไม่ควรใหญ่หรือหนักจนเกินกำลังของผู้อ่านให้อยู่ในขนาดที่ผู้อ่านจะยกหยิบหรือเปิดอ่านได้อย่างสบาย หนังสือสำหรับเด็กมักจะมีรูปเล่มที่แปลกตาเพื่อดึงดูดความสนใจของเด็กสามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. หนังสือ Dic – Cut คือ หนังสือที่ตัดเป็นรูปต่าง ๆ เช่น รูปดาว รูปรถ เป็นต้น
2. หนังสือ Pop up คือ หนังสือสามมิติ เมื่อเปิดหนังสือออกมาจะมีรูปแบบต่าง ๆ ที่ยื่นขยายออกมาจากหน้าหนังสือ ในต่างประเทศที่มีการพิมพ์ก้าวหน้า หนังสือประเภทนี้จะมีเสียงประกอบ

3. หนังสือ pright คือ หนังสือแนวตั้งปกติ

4. หนังสือ Oblong คือ หนังสือแนวนอนทั่วไป

5.2 การจัดหนังสือ ควรมีความประณีตตั้งแต่ปกของหนังสือ ภาพที่หน้าปกควรสอดคล้องกับเรื่อง เพื่อเรียกความสนใจแก่ผู้อ่านและเป็นการนำทางผู้อ่านไปสู่เนื้อเรื่อง นอกจากนี้ควรจัดทำภาพปกนั้นด้วยความประณีตบรรจง เพื่อสร้างรสนิยมและความเข้าใจในความงามแห่งศิลป์ให้เกิดขึ้นแก่ผู้อ่านด้วย

การจัดหน้าในหนังสือ หนังสือสำหรับเด็กนั้น ผู้จัดพิมพ์ควรใจกว้างและอย่าประหยัดจนเกินควร ถ้าหากประหยัดหน้ากระดาษจนเกินไปก็จะเสมือนการประหยัดการอ่านของเด็กโดยไม่เจตนา การทิ้งหน้าให้ว่างไว้ก่อนขึ้นเรื่อง จะเป็นการปล่อยสมองของเด็กให้ว่างก่อนที่จะรับเรื่องหรือทำความเข้าใจกับเรื่อง การทิ้งหน้ากระดาษแต่ละหน้าในหนังสือให้ว่างมาก ๆ อาจจะทิ้งหน้าบ้าง ค่อนหน้าบ้าง เป็นสิ่งที่ควรทำเพราะจะช่วยให้เด็กสามารถทำความเข้าใจและคิดตามเรื่องได้รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะเด็กเล็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2

การเว้นเนื้อที่ด้านริมของหนังสือ ทั้งด้านในและด้านนอกให้ว่างมากเป็นสิ่งที่เหมาะสมเพราะจะช่วยให้อ่านหนังสือด้วยความสบายตายิ่งขึ้น

ตัวหนังสือที่นิยมกันว่า ถ้าเด็กเล็กเท่าไร ตัวหนังสือก็ควรโตขึ้นให้ได้สัดส่วนกับกำลังสายตาของเด็ก และควรพิมพ์ด้วยตัวที่อ่านได้ง่าย

กระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเด็ก ควรเป็นกระดาษดี เพื่อให้ทั้งภาพและตัวหนังสือชัดเจนแจ่มแจ้ง

การเย็บเล่ม ทนทาน แข็งแรง เพราะเด็กยังไม่รู้จักการหยิบหนังสือด้วยความทะนุถนอมเบามือแม่ผู้ใหญ่ว่าได้พยายามแนะนำในเรื่องนี้อยู่แล้วก็ตาม

การตรวจรูป ความให้ถูกต้อง อย่าให้มีผิดได้ เพราะวัยเยาว์เป็นวัยที่กำลังจดจำและจดจำสิ่งที่ผิดแก้ยากที่สุด

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2531. หน้า 108) ได้ให้หลักในการพิจารณาหนังสือวรรณกรรมของเด็กซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. ตรงความสนใจตามธรรมชาติวัยเด็ก สนุก ส่งเสริมจินตนาการให้เกิดความมั่นใจสนองอารมณ์ปรารถนาให้มีความรู้ มีเนื้อหาสาระได้แก่นสาร
2. คำโคร่งแนวคิดเด่น ไม่ซับซ้อน ง่าย สั้น
3. สำนวนภาษาชัดเจนชอบบทสนทนา
4. รูปเล่มไม่ใหญ่เกินไป จัดหน้าประณีต มีช่องว่าง ตัวหนังสือใหญ่ ปรังตา พรจันทร์ จันทวิมลและคณะ (2534. หน้า 9) แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะหนังสือสำหรับเด็กที่ดี คือหนังสือที่เด็กอ่านแล้ว สนุกสนานเพลิดเพลินมีเนื้อหาสาระตรงกับใจที่เด็กอยากอ่าน มีรูปเล่มสีล้นสวยสะดุดตาชวนให้หยิบขึ้นมาดูมาอ่านโดยไม่ต้องบังคับไม่ว่าจะเป็นให้ความรู้หรือบันเทิงคดีตามลักษณะที่ดีเด่น แบ่งออกได้ 3 ประการ คือ

1. ด้านเทคนิคการพิมพ์และการจัดรูปเล่ม การจัดพิมพ์ภาพและตัวอักษรนั้นต้องชัดเจนถูกต้องสวยงามดึงดูดความสนใจ ขนาดรูปเล่มเหมาะสมกับความต้องการของเด็ก คุณภาพของกระดาษต้องดี ขนาดอักษรเหมาะสมกับวัยของเด็ก การจัดหน้าดูปรังตา ภาพกับตัวอักษรไม่ทับกัน และชื่อเรื่องควรดึงดูดความสนใจของเด็ก

2. ด้านเนื้อหา เนื้อหาน่าสนใจ มีความสนุกสนาน ความง่ายเหมาะสมกับวัยเนื้อหาอย่างถูกต้อง การดำเนินเรื่องควรเข้าใจชวนให้ติดตาม เนื้อหาของเรื่องเน้นแง่ของความสั้น ยาวจะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นอย่างมาก ไม่ยาวเกินไปหรือสั้นเกินไป เด็กแต่

ละวัย ประโยชน์และแง่คิดหลังจากการอ่านหนังสือเล่มนี้แล้วเด็กจะได้รับประโยชน์จากการอ่านไป แล้วอย่างไรบ้างและสำนวนภาษาจะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นอย่างยิ่ง

3. ด้านภาพประกอบ ปกติแล้วหนังสือสำหรับเด็กจะมีภาพประกอบเกือบทุกหน้าไม่ว่าจะเป็นบันเทิงคดี สารคดี หรือร้อยกรอง ภาพประกอบนั้นจะต้องมีสีสันสวยงามวาดอย่างประณีตสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง ภาพต้องถูกต้อง ขนาดภาพถูกต้อง ขนาดภาพเหมาะสมกับขนาดของรูปเล่มและน่าสนใจ

1.6 หลักเกณฑ์ในการสร้างหนังสือให้มีคุณภาพ

ประโยชน์ของการประเมินคุณค่าหนังสือ สำหรับผู้สอน บรรณารักษ์และผู้ปกครอง คือจะทำให้สามารถเลือกอ่านหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก เกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาหนังสือที่ดีสำหรับเด็ก คือ ต้องตรงกับความสนใจของเด็ก มีโครงเรื่องที่ดี มีแก่นของเรื่องชัดเจน มีฉากที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง บุคลิกของตัวละครมีลักษณะเฉพาะตัว การดำเนินเรื่องและการเขียนเรื่องเหมาะสมรูปเล่มน่าสนใจ เกณฑ์ในการสร้างหนังสือให้คุณภาพ จะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1.6.1 โครงเรื่อง สิ่งสำคัญที่สุดในการสร้างหนังสือ คือ การเขียนโครงเรื่อง โครงเรื่องที่ดีจะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหนังสือ โดยติดต่อสืบเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันไม่ซับซ้อน มีแนวคิดโดดเด่น มีเหตุให้ผู้อ่านอยากติดตาม โครงเรื่องควรเริ่มจากจุดภายในเรื่องคลี่คลายสู่ภายนอก (inside-out) มีความสัมพันธ์กับพื้นฐานประสบการณ์ของเด็ก เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดแนวคิด ทรรศนะจากลักษณะของตัวละครซึ่งให้ผลของความพยายามด้านคุณธรรมของบุคคล บางตอนควรมีความตลกขบขันหรือแสดงความร่าเริงสนุกสนาน จะทำให้มีชีวิตชีวาและเรื่องควรจบลงด้วยดีเพื่อให้ผู้อ่านมีความสุขขึ้น

1.6.2 ฉาก ในเรื่องจะต้องชัดเจน น่าเชื่อถือต้องตรงกับความเป็นจริง ฉากจะบอกให้รู้ว่าเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใด บรรยากาศควรเป็นบรรยากาศที่เด็กคุ้นเคย ช่วยเสริมประสบการณ์ทำให้ผู้อ่านมีความรู้สึกเหมือนอยู่ในสถานการณ์นั้น

1.6.3 แก่นของเรื่อง เป็นแนวคิดของเรื่องควรเป็นเรื่องง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันตามประสบการณ์ของเด็ก มีคติสอนใจ แฝงคุณธรรม แนวคิดที่จะช่วยเด็กด้านพัฒนาการและการปรับตัวของเด็ก เช่น เด็กที่ประสบปัญหาในเรื่องทำนองเดียวกันกับตัวละคร นอกจากนี้ยังช่วยสนองความต้องการเรียนรู้ ความเห็นอกเห็นใจและมีความเข้าใจสภาพความเป็นไปของชีวิตอีกด้วย

1.6.4 ตัวละคร ควรมีวัยใกล้เคียงกับเด็ก เพราะเด็กยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่ควรมีตัวละครมากเพราะอาจทำให้เรื่องซับซ้อน ตัวละครมีบุคลิกเด่นในตัวเป็นไปตามธรรมชาติคนจริง ๆ มีพฤติกรรมสมเหตุสมผลมีความสำคัญต่อเนื้อเรื่องและเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กลอกเลียนลอกแบบได้

1.6.5 แนวการเขียนเรื่อง ควรใช้ภาษาที่เหมาะสม เข้าใจง่ายชัดเจนไม่วกวน ถ้อยคำและสำนวน และคำศัพท์ต่าง ๆ เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก การบรรยายเหตุการณ์ อ่านแล้วเกิดภาพพจน์และจินตนาการที่让孩子เกิดอารมณ์คล้อยตาม มีความประทับใจ และสนุกสนานในเนื้อเรื่องต่างสมัยต้องใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสมัยที่บรรยายในท้องเรื่อง หากเป็นบทหรือกรองต้องให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ ผู้เขียนควรศึกษาบัญญัติของกรมวิชาการแล้วเลือกใช้คำง่ายจากการอ่าน กล่าวโดยสรุป คือ การเขียนเรื่องจะต้องใช้ภาษาถูกต้อง อ่านง่ายทำให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์ เกิดอารมณ์และทรงเสน่ห์ที่ดี

1.6.6 รูปเล่ม

1.6.6.1 รูปเล่มไม่สามารถกำหนดขนาดที่แน่นอนได้ ควรให้มีความสะดวกต่อช่วงมือในแต่ละวัยที่จะหยิบจับหรือถือหนังสือเล่มนั้น ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หนังสือที่จัดทำในแนวตั้งจะต้องสะดวกกว่าการอ่านหนังสือแนวนอนและไม่ควรมีขนาดใหญ่หรือเล็กเกินไป ขนาดหนังสือที่เด็กชอบคือ 6 X 8 นิ้ว นอกจากนี้ กระดาษต้องมีคุณภาพดีเยี่ยมเย็บเล่มคงทนถาวร ปลอดภัยความหนาบางเหมาะสมกับวัย ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 ไม่ควรเกิน 40 หน้า การจัดหน้าควรให้มีความกระจ่าย มีที่ว่างเพื่อใช้เป็นที่พักสายตาของเด็ก จัดภาพเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง หน้าปกดึงดูดสายตาน่าสนใจ สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือภาพประกอบกับเนื้อเรื่อง มีขนาดตัวอักษรที่เหมาะสม ปกหน้าและปกหลังควรมีชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่งและผู้แปล (ถ้ามี) ผู้วาดภาพประกอบ และภาพปกหลังต้องสอดคล้องกลมกลืนกับปกหน้า (มีดัชนี สารบัญ ครบถ้วนและไม่ควรผิดพลาดในการพิมพ์)

1.6.6.2 ภาพ ภาพเป็นหัวใจของหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือหรือวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ดีไม่ควรขาดภาพประกอบ เพราะภาพประกอบจะช่วยตกแต่งหนังสือให้น่าสนใจ ส่งเสริมจินตนาการ และช่วยขยายความเข้าใจในการอ่านได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นภาพประกอบจะต้องตรงกับความเป็นจริง อธิบายเนื้อเรื่องได้ชัดเจนเป็นภาพที่มีชีวิตจิตใจหรือแสดง หรือแสดงอาการเคลื่อนไหวของสิ่งต่าง ๆ มีขนาดพอเหมาะกับหนังสือ และถ้าเป็นภาพสี เด็กจะสนใจมากกว่าภาพขาวดำ

1.6.6.3 ตัวอักษร ขนาดของตัวอักษรที่เหมาะสมสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 คือขนาดประมาณ $\frac{1}{4}$ นิ้ว - $\frac{1}{2}$ นิ้ว มีความชัดเจนไม่เลอะเลือนเว้นวรรคตอนถูกต้อง สะกดการันต์ถูกต้องเหมาะสม เช่น ดำ น้ำเงิน เขียว เป็นต้น ไม่ใช่สีจืดจางอ่านยาก เช่น สีเหลือง ไม่วางตัวอักษรทับภาพจนทำให้ภาพหมดคุณค่าและควรเว้นที่ว่างรอบข้อความในหน้าหนึ่ง ๆ ประมาณ 0.5 นิ้ว (ณรงค์ ทองปาน , 2526. หน้า 79)

1.6.6.4 คุณค่าหนังสือ ต้องวางจุดมุ่งหมายว่าจะให้อะไรกับผู้อ่านช่วยพัฒนาความสนใจในการอ่าน เด็กที่ขาดสิ่งใดอ่านแล้วรู้สึกว่าได้รับสิ่งชดเชยในด้านอารมณ์ได้ดีช่วยปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อผู้อ่าน ควรพิจารณาว่าหนังสือแต่ละเล่มมีจุดมุ่งหมายที่จะเกิดให้ประโยชน์ด้าน ต่าง ๆ ที่ผู้เขียนต้องการให้เกิดกับผู้อ่านมากน้อยเพียงใด (รัญจวน อินทรกำแหง, 2520. หน้า 70 – 87; บันลือ พฤษะวัน, 2521. หน้า 83 – 91; อรสา กุมารี่ปุกหุด. 2526. หน้า 342-344 ; ปราณี เชียงทอง, 2526. หน้า 78-79; Huck 1976. หน้า 7-8)

ในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กจำเป็นต้องอย่างยิ่งผู้จัดทำจะต้องยึดเอาหลักเกณฑ์ในการสร้างหนังสือให้มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นด้านรูปเล่ม เนื้อหา และลีลาการเขียนไว้เป็นแนวทางเพื่อให้สามารถจัดทำหนังสือได้ดีมีคุณค่า ตรงกับความสนใจและเกิดประโยชน์แก่เด็กมากที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างหนังสือ

จินตนา ไบกาชฎี (2534. หน้า 109-133) และฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2527. หน้า 12-21) ได้กล่าวไว้ว่า การสร้างหนังสือเป็นงานละเอียดต้องอาศัยความเข้าใจ ความรอบคอบ เพื่อให้ได้หนังสือตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้สร้างและผู้อ่านเสนอแนะ ขั้นตอนในการพัฒนาหนังสือสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการทำหนังสือ จากตัวอย่างหนังสือที่ชนะการประกวด และแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่หลากหลาย
2. เลือกเนื้อหาซึ่งอาจได้มาหลายทาง เช่น นำเรื่องมาจากคำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรการเรียน นำมาจากสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น นำมาจากเรื่องจตุรรมที่ชาวโลกสนใจหรือได้จากความสนใจและความต้องการอ่านของเด็กวัยต่าง ๆ
3. เขียนโครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่องจะครอบคลุมถึงจำนวนหน้า หัวข้อเรื่อง ความสั้นยาวของแต่ละหัวข้อเรื่อง นำสู่การจัดรูปเล่มและจัดวางหน้าให้เหมาะสมกับภาพประกอบ ควรจัดทำโครงเรื่องย่อ ๆ ให้เห็นชัดเจนทั้งเรื่องโดยที่การวางจุดมุ่งหมายหรือแก่นของเรื่อง แล้วจึงผูกติดเป็นโครงเรื่อง การวางโครงเรื่องเป็นการช่วยให้การเขียนดำเนินการไปในขอบเขตที่วางไว้ ต้องมีหัวข้อรายละเอียดตามลำดับชั้น จากง่ายไปหายาก เนื้อเรื่องจะต้องสัมพันธ์กันตลอด ไม่ออกนอกขอบข่าย วกวน ซ้ำซาก ควรมีบทนำ บทสรุป มีคติเตือนใจ หลังจากเขียนโครงเรื่องแล้วจึงเขียนเนื้อเรื่องย่อ ๆ ของเรื่องที่จะแต่งขึ้นมา ซึ่งจะให้อารมณ์มากกว่าโครงเรื่อง

4. การเขียนบทสคริปต์ (Script) เป็นการนำเรื่องราวที่ได้จากโครงเรื่องและเนื้อเรื่องย่อ มาเขียนขึ้นตอนของเนื้อเรื่องและรูป โดยการบอกว่าแต่ละหน้าของหนังสือตั้งแต่ปก ใบริองปก หน้าปกใน จนถึงหน้าสุดท้าย การเขียนบทสคริปต์นี้จะเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่ม ของหนังสือได้ว่าหนังสือเรื่องนี้ในแต่ละหน้าจะมีภาพอะไรบ้าง บรรยายอะไรบ้าง และจำนวนหน้า

5. การทำดัมมี่ (Dummy) คือ การทำหนังสือจำลองของหนังสือที่จะทำขึ้นมาอาจจะ เป็นเล่มเล็ก ๆ จากนั้นนำรายละเอียดจากบทสคริปต์ที่เขียนขึ้นมา เขียนและวาดรูปเล่มที่ดัมมี่ ตั้งแต่ปกไปถึงหน้าสุดท้ายเป็นการทดลองทำก่อนพิมพ์เป็นรูปเล่ม เพื่อดูความเหมาะสม

6. การทำรูปเล่ม (Format) หมายถึงลักษณะรูปร่างและขนาดกระดาษ ขนาดตัวหนังสือ ตัวพิมพ์ ลักษณะ ขนาดรูปเล่มควรมีขนาดพอเหมาะหยิบถือได้สะดวก ความหมายของหนังสือ ควรมีขนาดเหมาะสมกับอายุผู้อ่านซึ่งยึดความกะทัดรัดเปิดอ่านง่ายเป็นเกณฑ์ รูปร่างที่นิยมใน การสร้างหนังสือ คือ

ขนาดเล็ก 13 X 18.5 ซม. หรือ 16 หน้ายก (แนวตั้งหรือแนวนอน)

ขนาดกลาง 14 X 21 ซม. หรือ 16 หน้ายก (แนวตั้งหรือแนวนอน)

ขนาดใหญ่ 18.5 X 26 ซม. หรือ 8 หน้ายก (แนวตั้งหรือแนวนอน)

7. การตั้งชื่อ ควรเป็นชื่อน่าสนใจ ใ้ใจแปลกใหม่ รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กชอบใจ และเกิดภาพพจน์ ชื่อเรื่องอาจพิจารณาจากชื่อของเรื่อง จำนวนตัวละคร ชื่อสัตว์ เนื้อเรื่อง ชื่อ สถานที่ หรือ ลักษณะรูปร่างหนังสือ

การจัดรูปเล่มหนังสือ

สุพัตรา ชุมเกต (2522. หน้า 5-6) อรสา กุมารีกุบุตร (2526. หน้า 338-339)

ณรงค์ ทองปาน (2526. หน้า 63-93) จวีวรรณ คุณาภินันท์ (2527. หน้า 10-11) และจินตนา

ใบกาชฎี (2542. หน้า 17-19) ให้ความเห็นการจัดรูปเล่มว่าแบ่งเป็นส่วนต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะภายนอกทั่วไปของหนังสือ

ขนาด ขนาดของหนังสือสำหรับเด็กถือเอาตามความสะดวก ควรยึดหลักว่าเด็ก สามารถหยิบถือ กางเปิดหนังสือได้สะดวกตามวัยของเด็กและควรเป็นหนังสือประเภทแนวตั้ง ปกแข็ง กะทัดรัด แบบแนวตั้ง

รูปเล่ม ส่วนมากมี 2 แบบ คือแบบแนวตั้ง (Upright) และรูปเล่มแบบแนวนอน (Obiong) มีรูปร่างแปลกเข้ากับเนื้อหาภายใน เช่น เนื้อหาภายในเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระต่าย รูปเล่มจะมีลักษณะเป็นตัวกระต่าย

การเย็บเล่ม วัสดุที่ใช้ต้องทนทานและเย็บด้วยความประณีต

2. ส่วนต่าง ๆ ของเล่มหนังสือ

2.1 หน้าปก (Cover) ภาพควรสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง สีสันสะดุดตา บนปกมีชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อผู้วาดภาพประกอบตัวโตชัดเจน ภาพดึงดูดความสนใจ ชักจูงให้อยากเปิดอ่าน บางเล่มอาจมีปกหุ้ม (Jacket) ลักษณะคล้ายปก เป็นปกอ่อนหรือปกแข็งก็ได้

ปกด้านหลัง (Back of cover) ส่วนหลังของปกส่วนใหญ่จะทิ้งว่าง ถ้ามีรายละเอียดเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับการพิมพ์

ใบรองปก (Half title page) คือ หน้าต่อจากปกมีเพียงชื่อเรื่อง ซึ่งพิมพ์ด้านบน ด้านหลังของใบรองปก (The back of half) ส่วนใหญ่เว้นว่างไว้หรืออาจจะใส่ชื่อชุดหนังสือเล่มอื่น ๆ ที่ผู้แต่งเรื่องนี้เขียนไว้

ปกใน (Title page) มักอยู่ด้านขวามือ การจัดปกใน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. มีชื่อเรื่องและชื่อรอง
2. มีชื่อผู้แต่ง ผู้จัดทำ ผู้รวบรวม
3. เรื่องของการจัดพิมพ์

ปกรองใน (Copyright page หรือ Dedication) เป็นส่วนหลังของปกใน อาจใช้เป็นคำอุทิศอุทิศหรือบุคคลที่อุปการะในการแต่ง

หน้าคำนำ หรือคำชี้แจง เป็นหน้าแสดงวัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือประวัติ ความเป็นมา หรือคำชี้แจงการใช้หนังสือ

3. ส่วนเนื้อเรื่องและเนื้อในของเล่ม ส่วนที่ต้องพิจารณา ได้แก่

3.1 สีของตัวอักษร หนังสือส่วนมากมักพิมพ์ตัวอักษรลงบนพื้นสีขาว เพราะต้นทุนในการพิมพ์ต่ำกว่าการพิมพ์บนกระดาษสี สีของอักษรมักเป็นสีดำ ขนาดของตัวอักษร ผู้จัดทำควรพิจารณาเลือกใช้ตัวอักษรที่เหมาะสมแก่วัยของเด็ก เด็กประถมศึกษาควรใช้ตัวอักษรขนาด 24 พอยท์ ควรพิมพ์ให้ชัดเจนไม่เลอะเลือน การวางหน้าหรือการจัดหน้า จัดภาพและคำบรรยายให้เหมาะสมสามารถจัดได้หลายวิธี ดังนี้

3.1.1 ภาพอยู่คนละหน้ากับคำบรรยาย จะอยู่ในลักษณะหน้าคู่ อาจอยู่ด้านขวามือ ตามความสนใจของคนที่มีมองด้านขวาก่อนเสมอ เพื่อความสมดุลควรนำภาพไว้ด้านซ้ายมือ

3.1.2 ภาพวางไว้หน้าเดียวกับคำบรรยาย ทั้งด้านบนด้านล่างปะปนกันไป

3.1.3 ภาพและคำบรรยายอยู่หน้าเดียวกันวางไว้ทั้งด้านบน ด้านล่าง และกระจายตามหน้ากระดาษตามที่วาง

3.1.4 ภาพและคำบรรยายกระจายติดต่อกันทั้งสองหน้าคู่ ทำให้มองเห็นชัดเจน ซึ่งมักเป็นภาพใหญ่ ๆ แต่ต้องเย็บกระดาษกลางเล่ม ให้นำกระดาษติดกันอย่างเรียบร้อยแนบสนิท ภาพและคำบรรยายจะต่อเนื่องกันได้สนิท ดูแล้วเป็นภาพเดียวกัน

3.2 สี แบบ และขนาดของภาพ ภาพมีความสำคัญพอ ๆ กับเนื้อเรื่อง เพราะภาพช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน ความกระจำแจ้ง ความสวยงาม สีควรสมจริง เพราะจะทำให้เด็กเรียนรู้ไปด้วย ภาพมีทั้งภาพวาด เด็กระดับกลาง (6-10 ขวบ) หมายถึง เด็กระดับช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ตอนต้นขอบภาพสีธรรมชาติ ควรพิจารณาภาพให้เหมาะสมกับเรื่องภาพประกอบ เนื้อเรื่องควรจัดภาพและเรื่องไว้อย่างละครึ่งหน้า นักเรียนชั้นประถมศึกษาชอบภาพขนาดโต

3.3 คุณภาพกระดาษ ควรเป็นกระดาษดี หนา มัน แข็งแรงทนทานต่อการหยิบถือของเด็ก

3.4 จำนวนหน้าประมาณ 30- 100 หน้า

4. ส่วนหลัง ประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้จัดเรียงตามลำดับ คือ

4.1 หน้ากิจกรรมหรือคำอธิบายศัพท์ที่เป็นรูปภาพ ทำให้เด็กเข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น อาจประกอบด้วยบรรณานุกรม ดัชนีและภาคผนวก

4.2 รอกปกใน (ปกหลัง) ส่วนใหญ่จะเว้นไว้บางครั้งจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดพิมพ์หรืออาจใช้ชื่อชุดหนังสือของผู้แต่งคนเดียวกันกับที่แต่งหรือเขียนเรื่องนั้น

4.3 ปกหลัง อาจเว้นว่างเปล่า แต่ปัจจุบันนิยมมีภาพประกอบ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของปกหน้าเพื่อสร้างความสนใจ การออกแบบปกหน้าและปกหลังนิยมให้เป็นแผ่นเดียว

ในการพัฒนาหนังสือ ผู้พัฒนาต้องวางจุดมุ่งหมายว่าจะสร้างหรือพัฒนาให้เด็กระดับใด อ่านต้องการให้เด็กรู้อะไรบ้าง การนำเสนอเนื้อหาต้องศึกษาความสนใจของเด็กตามหลักจิตวิทยา รูปภาพและตัวอักษรตลอดจนรูปแบบมีความสำคัญมากในการจัดทำเพราะหนังสืออ่านประกอบที่จะพัฒนาสำหรับเด็กหรือผู้อ่านต้องตรงกับความสนใจและธรรมชาติตามวัยของเด็กหรือผู้อ่าน ความรู้เรื่องการจัดรูปแบบหนังสือ คณะผู้ศึกษาสามารถนำไปวางแผนล่วงหน้าว่าจะทำออกมาในรูปแบบใด โดยนำไปทำหนังสือจำลองขึ้นมาก่อนเพื่อจะได้หนังสือเล่มจริงที่มีคุณภาพดีทั้งรูปร่างและเนื้อหา

2. การหาประสิทธิภาพ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542. หน้า 504) ได้ให้ความหมายว่าประสิทธิภาพ หมายถึงความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการงาน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์(2520) กล่าวว่า ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตชุดการสอนจะพึงพอใจว่า หากชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว ชุดการสอนนั้นก็มีความค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

2.1 เกณฑ์การวัดประสิทธิภาพ

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้ โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง(กระบวนการ)และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ)และ E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

2.2.1 การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือประเมินผลต่อเนื่องซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยหลายๆ พฤติกรรมเรียกว่ากระบวนการ(Product)ของผู้เรียน ที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของกลุ่ม)และรายงานบุคคลได้แก่งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

2.2.2 การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย(Terminal Behavior) คือประเมินผลลัพธ์ (Product) ของผู้เรียน โดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียน และการสอบไป

ประสิทธิภาพของชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงาน และการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่าเมื่อเรียนจบชุดการสอนแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ย 80%การทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 80%

การกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักตั้งไว้ 80/80 85/85 หรือ90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติศึกษาอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้ เช่น 75/75

จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)คือการนำเอาคะแนนของแบบฝึกหัดหรือผลงานในขณะที่ประกอบกิจกรรมกลุ่ม/เดี่ยวของนักเรียนทุกคน รวมกันหารด้วยจำนวนผู้เรียนแล้วนำค่าที่ได้หารด้วยคะแนนเต็มของแบบฝึกหัด ทุกชิ้นรวมกันคูณด้วย 100 ส่วนประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ก็คือการนำคะแนนรวม ของการทดสอบหลังเรียนหารด้วยจำนวนนักเรียน (คะแนนเฉลี่ย) แล้วนำค่าที่ได้หาร ด้วยคะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียนคูณด้วย 100 นั่นเอง

2.2 ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพ

เมื่อผลิตชุดการสอนขึ้นเป็นต้นแบบแล้ว ต้องนำชุดการสอนไปหาประสิทธิภาพตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1 แบบเดี่ยว (1:1) คือทดลองกับผู้เรียน 3 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่งคำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลอง แบบเดี่ยวนี้อาจได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่ไม่ต้องวิตกเมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้น

2.2.2 แบบกลุ่ม(1:10) ทดลองกับผู้เรียน 6-10 คน คณะผู้เรียนที่เก่งกับอ่อนคำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10 % นั่นคือ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

2.2.3 ภาคสนาม(1:100)ทดลองกับผู้เรียนทั้งหมด คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่ถึง 5% ก็ให้ยอมรับ

3. ความสนใจในการอ่านของหนังสือ

จินตนา ไบกาชุย (2542. หน้า 20-28) กล่าวว่า จิตวิทยาในการอ่านของเด็กหรือความสนใจในการอ่านของเด็กในวัยต่าง ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นในการเขียนเรื่องสำหรับเด็กอ่าน ไม่ว่าจะหนังสือภาพ หนังสือเรื่อง หรือหนังสือการ์ตูน ล้วนมีผู้อ่านเป็นเด็กทั้งนั้น นอกจากนี้ความสนใจในการอ่านของเด็กที่อยู่ต่างวัยกันยังแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นผู้จัดทำหนังสือเหล่านี้ ต้องรู้ ความต้องการอ่านของเด็กในแต่ละวัย ความสามารถในการอ่านหนังสือของเด็กตามวัย และการใช้ภาษาของเด็กตลอดจนความสั้นยาวของเรื่อง การดำเนินเรื่องที่ง่ายหรือซับซ้อน อุบัติษยของตัวละครเมื่อเปรียบเทียบกับผู้อ่าน เพื่อจะผลิตหนังสือได้ตอบสนองของความต้องการของผู้อ่าน ความสนใจในการอ่านของเด็กมีดังนี้

1. เด็กวัยเริ่มเรียน (2-3) เด็กวัยนี้ยังไม่สามารถอ่านหนังสือได้ แต่สามารถดูภาพและฟังเรื่องราวได้ มีความสนใจในตนเองและเด็กในวัยเดียวกัน ชอบฟังคำคล้องจอง ความสามารถในการอ่านจะเริ่มอ่านเป็นคำและเริ่มจำคำใหม่ ๆ ชอบดูสีโดยเฉพาะสีแดง ๆ ชอบสัตว์ รู้จักภาษาสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ที่ตนเลี้ยง ชอบดูรูปหรือฟังเรื่องที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมของตนเอง เช่น เด็กอยู่ใกล้น้ำ ชอบดูภาพเรือ เด็กชอบดูภาพวัว เป็นต้น ดังนั้น เด็กวัยนี้ชอบบทกล่อมเด็ก ดอกสร้อยสุภาษิต นิทาน นิทานคำกลอน ปริศนาคำกลอน เรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสัตว์ที่พูดได้ คิดและทำเหมือนมนุษย์ สังคมของสัตว์ที่ตนคุ้นเคย การผจญภัยของสัตว์ต่าง ๆ การดำเนินชีวิตของครอบครัว เป็นต้น

2. เด็กประถมศึกษา แบ่งย่อยออกเป็นวัย ๆ ได้ดังนี้

2.1 วัย 6-7 ขวบ เด็กวัยนี้เริ่มอ่านหนังสือได้แล้ว เริ่มมีความคิดคำนึงมาก มีจินตนาการมากขึ้นชอบเรื่องเทพดา นางฟ้า นิทานนิยายต่างๆ ที่มีตัวละครและตัวละครร้าย อยากรู้ อยากเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของคน นก สัตว์ และต้นไม้ สนใจเรื่องเกี่ยวกับชีวิตและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รูปแบบการเขียนเนื้อเรื่องที่เหมาะสม ได้แก่ เรื่องประเภทนิทาน นิยายผจญภัย นิทานพื้นบ้านต่าง ๆ เรื่องแต่งใหม่ที่มีตัวละครไม่มาก แต่ในบทเคลื่อนไหว ดำเนินเรื่องรวดเร็ว ไม่มีบทบรรยายมาก นิทานคำกลอนง่าย ๆ นิทานสั้น ๆ เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติสิ่งรอบตัวเด็ก เรื่องชีวิตประจำวันที่ย่านสนุก ๆ เรื่องเกี่ยวกับของเล่น / เครื่องยนต์กลไก เรื่องอวกาศ เรื่องดนตรีหรือเครื่องดนตรีง่าย ๆ นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่สร้างจินตนาการ เช่น นิยายวิทยาศาสตร์ เรื่องมหัศจรรย์ เรื่องฝันเฟื่อง เรื่องการใช้ของวิเศษ เรื่องตื่นเต้น เร้าใจ โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับความลึกลับของวิญญาณหรือเรื่องผีและเรื่องตลกฮาซัน

2.2 วัย 8-9 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือได้มากขึ้น ชอบอ่านนิทาน นิยาย เช่น นิทานพื้นเมือง นิทานตำนาน และนิทานที่แต่งใหม่ ซึ่งมีเนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างสนุกสนาน เนื้อเรื่องมีความซับซ้อนขึ้นบ้าง มีตัวละครเอก นางเอก ตัวผู้ร้ายและตัวเทพดาไปรอด (ผู้ที่ทำให้เรื่องจบลงได้ดี) นอกจากนี้ยังสนใจเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้นชอบฟังหรืออยากรู้เรื่องราวของเด็กอื่นในวัยเดียวกัน อยากรู้ อยากเห็นมากขึ้น ระยะเวลาที่เด็กหญิงและเด็กชายเริ่มอ่านในสิ่งที่ตนเองสนใจ ซึ่งไม่เหมือนกัน เด็กหญิงอ่านเรื่องสนุกเกี่ยวกับนิยาย เทพนิยาย นางฟ้าเทพดา ชอบเรื่องสวย ๆ งาม ๆ ชอบการแต่งตัว การจัดบ้านและตกแต่งสิ่งต่าง ๆ เรื่องเกี่ยวกับตุ๊กตา เรื่องฝันเฟื่องทั้งหลาย ส่วนเด็กผู้ชายเริ่มชอบเรื่องผจญภัย เรื่องโลดโผน ตื่นเต้น ลึกลับ นิยายวิทยาศาสตร์ การเดินทางไปอวกาศ เครื่องยนต์กลไก เช่น รถยนต์ เครื่องบิน ช้อฟวิ่งระว่างการเขียนให้เด็ก ในวัยนี้คือ ผู้อ่านมักจะเปรียบเทียบกับตัวละครที่แต่งขึ้น ผู้เขียนต้องระมัดระวังในการเขียนบุคลิกและอุปนิสัยของตัวละครให้ดี ต้องเข้าใจจิตใจของเด็ก มีเหตุผลในการเขียน มีรายละเอียดเท่าที่จำเป็น แม้ไม่มากแต่ให้ถูกต้อง ถ้ามีข้อผิดพลาดให้ผู้อ่านจับได้ จะหยุดอ่านและหมดความเชื่อถือทันที ในระยะนี้จึงควรสร้างตัวละครให้มีลักษณะโน้มน้าวจิตใจเด็ก ให้เกิดเจตคติที่ดี มีความเมตตากรุณา กล่าวหาญฝ่าฟันอุปสรรคและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความอดทน มานะบากบั่น ไม่ย่อท้อ กล่าวผจญภัยเพื่อปราบศัตรู เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ การกระทำแบบพระเอกซึ่งมีคุณธรรม มีความเป็นวีรบุรุษ อยากเป็นดังเช่น พระเอก นางเอกบ้าง จึงต้องระมัดระวังในการสร้างวีรบุรุษ วีรสตรี ในเรื่องให้ดี

2.3 วัย 10-11 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือคล่อง มีความสนใจในการอ่านอย่างแท้จริงของตน คล้ายเด็กวัย 8-9 ขวบ แต่เนื้อเรื่องมีความละเอียดและซับซ้อนมากกว่า เด็กหญิงชอบ

เรื่องกระจุกกระจิมเรื่องตลกขบขัน นิทานนิยาย เรื่องชีวิตในครอบครัว ส่วนเด็กชาย ชอบเรื่องกีฬา เรื่องผจญภัย เรื่องเครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ เรื่องส่งเสริมความเป็นวีรบุรุษ หรือพระเอก ชอบเรื่องจริง ที่เกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น เรื่องทำนองนิยายวิทยาศาสตร์ อวกาศ เรื่องด้านธรรมชาติศึกษา เรื่องเกี่ยวกับงานอดิเรก เช่น ทำของเล่น ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น เด็กวัยนี้มีความคิด รุนแรง เริ่มบูชาวีรบุรุษ และวีรสตรีมากขึ้น เรื่องชีวประวัติบุคคล ที่เน้นชีวิตในวัยเด็ก เรื่อง การท่องเที่ยวไปตามประเทศต่าง ๆ ในเชิงผจญภัย วรรณคดีไทยประเภทร้อยกรองที่ถอดเป็นร้อยแก้ว สำหรับอ่านง่าย ๆ เพื่อให้เด็กอ่านเป็นตอน ๆ หนังสือประเภทร้อยกรองที่ถอดเป็นร้อยแก้ว แล้ว นำมาย่อเรื่องเขียนทำเป็นการ์ตูนเรื่องได้ บางตอนอาจยกบทร้อยกรองที่ไพเราะมาประกอบจะทำให้เด็กซาบซึ้งในคำประพันธ์นอกเหนือจากได้รับความสนุกสนานด้วยนิทานชาดก หรือนิทานคติธรรม ตำนานที่มาแห่งคำคม คำสอนใจ หรือนิทานคติธรรม ตามความเชื่อถือในท้องถิ่น สามารถนำมาสร้างเป็นเรื่องได้ทำนองนี้ในท้องถิ่นไทย มีมากมายสามารถนำมาดัดแปลงสร้างเป็น เรื่องและวาดภาพประกอบได้ทั้งสิ้น

2.4 เด็กวัยมัธยมศึกษาตอนต้น หรือวัยรุ่น (12-14 ขวบ) วัยนี้เป็นวัยที่เริ่มย่างเข้าสู่ ความเป็นวัยรุ่นอย่างจริงจังเห็นได้ชัดเจนเมื่อเด็กอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็น ช่วงระยะเชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กและวัยรุ่น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อุปนิสัยใจคอ ตลอดจนความสามารถชอบและความถนัดต่างๆ ความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นเห็นได้ อย่างชัดเจนในวัยนี้แสดงความเป็นตัวเองมากขึ้น เชื้อพียงเพื่อนและครูมากกว่าพ่อแม่ เริ่ม เลือกและสนใจเฉพาะสิ่งที่ตนเองพอใจ ชอบเข้ากลุ่มเพื่อนที่มีความพอใจในสิ่งเดียวกัน มีความ สังกัดเพิ่มขึ้น ชอบทดลองด้วยตนเองเพื่อหาคำตอบให้กับความอยากรู้อยากเห็น บางครั้งกล้าทำ แต่บางครั้งก็ไม่กล้าทำในทำนอง “ กล้าๆ กลัวๆ ” ในด้านความสนใจนั้น ในระยะนี้ ทั้งสองเพศ เริ่มแสดงความแตกต่างในสิ่งที่ไม่ชอบเหมือนกัน เด็กหญิงจะเข้ากลุ่มเพศเดียวกัน ที่มีอุปนิสัยและ ความชอบเหมือนกัน ในขณะที่เด็กจะเลือกเพื่อนชายที่ชอบกิจกรรมเหมือนกัน

4. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่ม สาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนตลอด 12 ปีการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนง วิชา มีลักษณะ เป็นสหวิทยาการ โดยนำวิทยาการจากแขนงวิชาต่าง ๆ ในสาขาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มา หลอมรวมเข้าด้วยกัน ได้แก่ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ จริยศาสตร์

ประชากรศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ปรัชญาและศาสตร์ จึงเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียนโดยมีเป้าหมายของการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี (กรมวิชาการ.2544)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กำหนดวิสัยทัศน์ดังนี้

1. เป็นศาสตร์บูรณาการที่มุ่งให้เยาวชนเป็นผู้มีการศึกษา พร้อมทั้งจะเป็นผู้นำ เป็นผู้มีส่วนร่วมและเป็นพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบ
2. ได้บูรณาการสรรพความรู้ กระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้ตามเป้าหมายของท้องถิ่นและประเทศชาติ การเรียนการสอนต้องใช้ข้อมูลความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่นประเทศชาติ และระดับโลกเชื่อมโยงเข้าหากัน
3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นปัญหาพร้อมสมัย ร่วมกับเพื่อนและผู้ใหญ่และรับฟังเหตุผลของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเองอย่างตั้งใจ
4. การเรียนการสอนเป็นบรรยากาศของการส่งเสริม การคิดขั้นสูงในประเด็นหัวข้อที่ลึกซึ้งท้าทายผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความหมายได้รับการประเมินที่เป็นการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ทุกมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

คุณภาพผู้เรียน

เป้าหมาย / ความคาดหวัง

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีเป้าหมาย / ความคาดหวังที่สำคัญคือ ให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดี ในวิถีชีวิตประชาธิปไตย ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปรัชญา

ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ที่มุ่งศึกษามาตรฐานความประพฤติของพลเมือง และการยกระดับภาวะทางจิต ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ประสบการณ์ และทักษะเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรม ที่ว่าด้วยหลักความประพฤติของคนดีและอุดมคติตามแนวเชื่อของศาสนาที่บุคคลนับถือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงต้องให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้และ ประสบการณ์เกี่ยวกับหลักจริยธรรม คุณธรรม ในการควบคุมความประพฤติ สามารถนำแนวคิด ความเชื่อ และความศรัทธาทางศาสนา มาเป็นแนวทางให้ผู้เรียนมีอุดมคติในการดำเนินชีวิตและ ปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนา เพื่อพัฒนาตนให้เป็นคนดี บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและ สิ่งแวดล้อมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมวิทยา

การดำเนินชีวิตในสังคมเป็นขอบข่ายสาระหลักที่มีแนวคิดรวบยอดเกี่ยวข้องกับสังคมวิทยา มานุษยวิทยา รัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ โดยศึกษาระบบความสัมพันธ์กับมนุษย์ในฐานะที่เป็น สมาชิกของสังคมมีวัฒนธรรมมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นกลุ่มศึกษาสถาบันทางสังคม จัดระเบียบ ทางสังคม มุ่งให้เกิดความเข้าใจต่อระบบการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ในฐานะ พลเมืองดีของประเทศ ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ศึกษาการจัด ระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทย และหลักกฎหมายที่สำคัญ องค์ประกอบของกระบวนการ ยุติธรรมด้วยความคิดรวบยอดเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา และสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่มุ่งให้มีความเข้าใจว่ามนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพื่อ ตอบสนองความต้องการและความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างไร ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีความ ต้องการและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมท่ามกลางทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ปรัชญา มานุษยวิทยา สังคมวิทยาและโบราณคดี ที่มุ่งให้มีความเข้าใจว่าวิวัฒนาการ การดำเนินชีวิตของมนุษยชาตินั้น มีการสั่งสมตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การศึกษาเรื่องราวในอดีต ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่า มนุษย์ในอดีตเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในขณะดำรงชีวิตอยู่อย่างไร มีวิธีการ จัดการกับปัญหาต่าง ๆ ทั้งที่ประสบความสำเร็จและความผิดพลาดอย่างไร เหตุการณ์การกระทำ ในอดีตมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในเวลาต่อมาอย่างไร อันจะเป็นการสร้างประสบการณ์ และทางเลือกในการดำเนินชีวิตแก่คนรุ่นหลังต่อไป

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมศึกษา ประวัติศาสตร์มานุษยวิทยา ที่มุ่งให้ความเข้าใจในเรื่องมิติสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์กับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่บนโลก ความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และการดำรงชีวิตของมนุษย์

องค์ความรู้ทั้ง 5 สาระนี้ จะต้องจัดให้ผู้เรียน เรียนรู้ครบทุกสาระในทุกปีตลอด 2 ปีของการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้เป็นดังนี้ คือ

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

เรื่องราวของตัวผู้เรียน ครอบครัว โรงเรียนเพื่อนบ้านชุมชนที่อยู่อาศัย เชื่อมโยงกับสังคมอื่นทั้งในประเทศและโลก

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

เรื่องราวของจังหวัดและภาค ผู้เรียนอาศัยอยู่ในประเทศไทยและภูมิภาคใกล้เคียงในโลก

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

เรื่องราวของประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ในโลกตะวันออกและโลกตะวันตก ได้แก่ เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

ประวัติศาสตร์ชาติไทย ประวัติศาสตร์โลก ภูมิศาสตร์ประเทศไทย ภูมิศาสตร์โลก การเมือง การปกครองของไทย เศรษฐกิจประเทศไทย ศาสนาและจริยธรรม โดยเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์ในสังคมโลก

มาตรฐานการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ และสามารถนำหลักธรรมของศาสนา มาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐาน ส 1.2 : ยึดมั่นในศีลธรรม การกระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาในพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ส 1.2 : ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมและศาสนาพิธีของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่งาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมสิ่งแวดล้อมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรม ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและ อำนาจรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเศรษฐกิจอย่างเพียงพอเพื่อการ ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 : เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบ เศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิถีทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบันในแง่ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่องตระหนักถึงความสำคัญสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทยมีความ ภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 : เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักถึงความสัมพันธ์ของ สรรพสิ่งที่ปรากฏในระหว่างที่ซึ่งมีผลต่อกันในระบบของธรรมชาติใช้แผนที่และเครื่องทาง ภูมิศาสตร์ในการค้นคว้าหาข้อมูลสารสนเทศซึ่งจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมี ประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อ ให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6)

เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาคและประเทศของตนเองในทางกายภาพ สังคม ประเพณี วัฒนธรรม และสภาพเศรษฐกิจโดยศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยที่เน้นความเป็นประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำ ความเข้าใจในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตก

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ได้เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตน ทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมืองการปกครอง และสภาพเศรษฐกิจ
2. ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมในศาสนพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น
3. ได้ศึกษาและปฏิบัติตามสภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองของท้องถิ่น จังหวัดภาคและประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองมากขึ้น
4. ได้ปรึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยกับเพื่อนบ้าน
5. ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม หน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำ ความเข้าใจในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

5. เอกสารเกี่ยวกับอำเภอพรหมพิราม

คำขวัญ

พรหมพิรามเมืองพระ วังมะสระพระเครื่อง ลือเลื่องทุ่งสาน ชลประทานเขื่อนนเรศวร
หลากล้นมังคละดนตรี

ประวัติความเป็นมา

คำว่า “พรหมพิราม” หมายถึง เมืองที่ตั้งงามเป็นที่อยู่แห่งพรหม หรือพระเจ้าผู้สร้างโลก เดิมเรียกว่า “เมืองพรหมพิราม” ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่าน ต.มะตูม ต่อมาได้ยกฐานะเป็นอำเภอชื่อว่า “อำเภอพรหมพิราม” เมื่อ พ.ศ.2438 และได้ย้ายที่ตั้งที่ว่าอำเภอมาตั้งที่ฝั่งขวาของลำน้ำ

น่านที่ “ บ้านย่านขาด “ เมื่อประมาณ 50 ปีที่ผ่านมา ต่อมาเมืองทางรัฐบาลได้สร้างทางรถไฟสายเหนือ (กรุงเทพฯ-เชียงใหม่) ขึ้น จึงย้ายที่ว่าการอำเภอมาตั้งใกล้ทางรถไฟอีกครั้งหนึ่งที่บ้านกรับพวง (ปัจจุบัน คือบ้านพรหมพิราม) ต.พรหมพิราม ห่างจากสถานีรถไฟอำเภอพรหมพิรามประมาณ 500 เมตร สำหรับอาคารนั้นแต่เดิมเป็นไม้ชั้นเดียว ในปี พ.ศ.2503 จึงได้ปรับปรุงขึ้นเป็น 2 ชั้น โดยเทพื้นคอนกรีตได้ถุนอาคารเดิมและตีฝ้าโดยรอบ ซึ่งใช้เป็นที่ทำการของส่วนราชการต่างๆ ปัจจุบันได้สร้างที่ว่าการอำเภอใหม่ ณ สถานที่เดิมเป็นอาคารคอนกรีต 2 ชั้น และเปิดทำการเมื่อ ปี พ.ศ.2519 ในปี พ.ศ.2515 กรมศิลปากรได้สำรวจแนวกำแพงดิน คูเมือง ฐานเจดีย์ ก่ออิฐ และวัตถุโบราณ เช่น เครื่องสังคโลกสมัยกรุงสุโขทัย ในบริเวณแนวถนนพระร่วงจากกรุงสุโขทัย ผ่านบ้านท่างาม บ้านท่าทอง ต.ศรีภิรมย์ บ้านท้องพระโรง ต.ดงประจำ ไปทางทิศตะวันออกไป อำเภอวัดโบสถ์ อำเภอนครไทย ซึ่งขณะนี้เห็นเป็นแนวอยู่บ้าง สันนิษฐานว่าคงเป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อระหว่างกรุงสุโขทัยกับเมือง “ บางยาง “ สมัยพ่อขุนบางกลางท่าว (พ่อขุนศรีอินทราทิตย์) กับพ่อขุนเมือง ที่ร่วมมือกันยกกองทัพเข้าตีกรุงสุโขทัยอันเป็นเมืองหน้าด่านของขอมในสมัยนั้น โดยใช้เส้นทางนี้เดินทัพก็เป็นได้ และมีร่องรอยว่าครั้งสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ทำสงครามกับพระเจ้าติโลกราชแห่งแคว้นล้านนา คงจะเดินทัพผ่านอำเภอพรหมพิรามไปยังเมืองพิษณุด้วย

ข้อมูลการปกครอง

1. ตำบล 12 แห่ง
2. หมู่บ้าน 22 แห่ง
3. เทศบาล 2 แห่ง
4. อบต 12 แห่ง

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1. อาชีพหลัก ได้แก่ . 1. ทำนา 2. ทำไร่
2. อาชีพเสริม ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ ผลิตภัณฑ์ OTOP

ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอ

- เขื่อน นเรศวร ม.7 ต.พรหมพิราม
- การเลี้ยงปลาในกระชัง
- การผลิตสินค้า OTOP จาก ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ด้านประชากร

- จำนวนประชากรทั้งสิ้นรวม 83,937 คน จำนวนประชากรชายรวม 41,190 คน

จำนวนประชากรหญิง รวม 42,747 คน

ด้านการเกษตร และอุตสาหกรรม

1. ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง
2. ชื่อแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำแควน้อย

โบราณสถาน/โบราณวัตถุ ได้แก่

ทำวมหาพรหม	ที่ตั้ง	หน้าว่าการอำเภอพรหมพิราม
พิพิธภัณฑสถาน	ที่ตั้ง	วัดไผ่ขอน้ำ หมู่ที่ 3 ต.มะตูม
หลวงพ่อบุญมี - บุญมา	ที่ตั้ง	วิหาร ช่างสถานีรถไฟหนองตม หมู่ที่ 1 ตำบลวงษ์
วัดสวนร่มบารมี	ที่ตั้ง	ธรรมสถานฝ่ายปฏิบัติวิปัสสนาธุระ และศูนย์อบรม
ประชาชน หมู่ที่ 1 ตำบลวงษ์

สถานที่ท่องเที่ยว ได้แก่

1. สวนน้ำรีสอร์ท ที่ตั้ง หมู่ที่ 5 ต.ศรีภิรมย์ (พักผ่อนหย่อนใจในวันว่างอันแสน
เจียบสงบ ท่ามกลางบรรยากาศ ตามธรรมชาติ และชิมอาหารเลิศรส)
2. เขื่อนนเรศวร ที่ตั้ง หมู่ที่ 7 ต.พรหมพิราม (เขื่อนทดน้ำ ที่สำคัญของ
ภาคเหนือตอนล่าง)
3. วัดปลาวัดวังมะสระ ที่ตั้ง หมู่ที่ 6 ต.ท่าช้าง (โบราณสถานและคูปลานานา
พันปี)
4. วัดปลาวัดกรับพวงเหนือ ที่ตั้ง หมู่ที่ 6 ต.พรหมพิราม (โบราณสถานและคูปลานานา
พันปี)
5. ท่าช้างวังปลา ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ต.ท่าช้าง (เดิมด้ากับธรรมชาติ และ
สนามโดฟีกอล์ฟ)
6. หนองระหาน ที่ตั้ง หมู่ที่ 1 ต.พรหมพิราม (ตุนก นานา ชนิด)

ชื่อผลิตภัณฑ์ OTOP

เต้าเจี้ยว ทำมาจากถั่วเหลืองที่อุดมด้วย โปรตีน ไม่มีสารกันบูด เก็บไว้ กลุ่มแม่บ้าน
วังมะदान หมู่ที่ 9 ต.วงษ์ อ.พรหมพิราม โทร.0-7195-4648

ข้าวเกรียบ ข้าวเกรียบกุ้ง, ข้าวเกรียบปลา ของเราทำข้าวเกรียบจากพืชพันธุ์
ธัญญาหาร ผัก ผลไม้ นานาชนิด เช่น พักทอง, เผือก, มัน เป็นต้น กลุ่มแม่บ้านโปรงนก หมู่ที่ 7 ต.
หอกกลอง อ.พรหมพิราม โทร.08-7209-3562

ท็อปปี้ บ้านกรับพวงกลาง หมู่ที่ 5 ต.พรหมพิราม โทร.0-5536-9345

ลอดช่องแห้ง บ้านกรับพวงกลาง หมู่ที่ 5 ต.พรหมพิราม โทร.0-5536-9345

จักสานไม้ไผ่และผักตบชวา บ้านโคกสมอ หมู่ที่ 1 ต.ดงประจำ อ.พรหมพิราม

โทร.0-6200-7669

ผักปลอดสารพิษ บ้านมะตูม หมู่ที่ 1 ต.มะตูม อ.พรหมพิราม โทร.0-9859-4785

แดงโม บ้านหนองมะคัง หมู่ที่ 4 ต.ทับยายเชียง โทร.0-9611-9316

ไข่เค็ม บ้านคลองท่าเนียบ หมู่ที่ 6 ต.วังวน อ.พรหมพิราม โทร.0-1888-6864

ปลาสามและปลายอ บ้านนาชุม หมู่ที่ 8 ต.ท่าช้าง อ.พรหมพิราม โทร.0-6018-2723

กล้วยกวน บ้านดงสมอ หมู่ที่ 2 ต.หนองแขม อ.พรหมพิราม โทร.0-5529-0045

เครื่องจักสานเส้นพลาสติก บ้านห้วย หมู่ที่ 6 ต.ศรีภิรมย์ อ.พรหมพิราม

โทร.0-6240-0612

บ้านเรือนไทย จิว และ ของชำร่วย 101 / 1 หมู่ที่ 1 ตำบลศรีภิรมย์ อ.พรหมพิราม

โทร.08-1036-2625

ศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นพรหมพิราม

1. ประเพณียกธง

เป็นประเพณีอันหนึ่งของราษฎรบ้านไร่หมู่ที่ 3 บ้านหนองมะคัง หมู่ที่ 4 ตำบลทับยายเชียง บ้านโคกสมอ หมู่ที่ 1 ตำบลดงประจำ และเกือบทุกหมู่บ้านในตำบลวังวน โดยจะทำกันในวันสุดท้ายของการเล่นสงกรานต์ทุกปี การยกธงคือ การนำผ้ามาประดิษฐ์ให้สวยงาม ความเชื่อที่ว่า ธงเหล่านี้ เป็นขบวนที่ร่วมแห่ศิระของเท้ากบิลพรหม ตามตำนานของกำเนิดวันสงกรานต์เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ล่วงลับไปแล้วและเป็นการแสดงว่าต่อไปนี้จะเสร็จสิ้นการเล่นสงกรานต์ ประจำปี แล้ว

2. การเล่นม้งคละ

เป็นการเล่นดนตรีพื้นบ้านชนิดหนึ่งของชาว อำเภอพรหมพิราม และอำเภอใกล้เคียง ซึ่งมีมาช้านานแล้ว ประกอบด้วย กลองม้งคละ เป็นกลองหน้าเดี่ยวขนาดเล็ก 1 ใบ ใช้ตีด้วยไม้ 2 อัน กลองหลอน เป็นกลองสองหน้าใช้ตีด้วยไม้ 2 อัน มีจำนวน 2 – 3 ใบ ปี่ชวา 1 เล่า ซ้อง 2 ใบ และ ฉาบ 1 คู่ การเล่นม้งคละมีเฉพาะการบรรเลงเป็นทำนองไม่มีการร้องปัจจุบันมีการเล่นม้งคละและรวมตัวกันจัดตั้งเป็นวงม้งคละ ที่มีฝีมือเด่นๆ ก็คือ วงม้งคละ บ้านกรับพงเหนือ หมู่ที่ 6 บ้านกรับพงกลาง หมู่ที่ 5 ของตำบลพรหมพิราม, บ้านช่อง หมู่ที่ 3 ของ ตำบลศรีภิรมย์และบ้านมะตูม หมู่ที่ 1 ของตำบลมะตูม (<http://www.amphoe.com/menu.php?am=419&pv=36&mid=1> สืบค้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2550)

6. การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530. หน้า 29) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจความสามารถและทักษะทางด้านวิชาการ รวมทั้งสมรรถภาพทางสมองและมวดประสานการณ์ทั้งปวงที่เด็กได้รับการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ด้วยคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6.2 จุดมุ่งหมายของการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530. หน้า 29-30) การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถของสมรรถภาพทางสมองของบุคคลว่า เรียนรู้แล้วรู้อะไรบ้าง และมีความสามารถในด้านใด มากน้อยเพียงใด เช่น มีพฤติกรรมด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า มากน้อยอยู่ระดับใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัยนั่นเองซึ่งเป็นการวัด 2 องค์ประกอบตามจุดมุ่งหมายและลักษณะของวิชาการที่เรียน คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถทางการปฏิบัติโดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้เห็นเป็นผลงานปรากฏออกมาที่สังเกตและวัดได้ เช่น วิชา ศิลปศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องวัดโดยใช้ "ข้อสอบภาคปฏิบัติ" ซึ่งการประเมินผลจะพิจารณาที่วิธีปฏิบัติและผลงานที่ปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหา รวมทั้งพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนมีวิธีการสอบวัดได้

2 ลักษณะ คือ

- 2.1 การสอบปากเปล่า การสอบแบบนี้มักจะทำโดยรายบุคคล ซึ่งเป็นการสอบที่ต้องการดูแลเฉพาะอย่าง เช่น การสอบอ่านหนังสือ การสอบสัมภาษณ์ ซึ่งต้องการดูแลการใช้ถ้อยคำในการตอบคำถาม รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นและบุคลิกภาพต่าง ๆ เช่น การสอบปริญญานิพนธ์ซึ่งต้องวัดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ทำ และคำถามก็สามารถเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมได้ตามต้องการ

- 2.2 การสอบแบบให้เขียนตอบ เป็นการสอบวัดที่ให้ผู้สอบเขียนเป็นตัวหนังสือตอบซึ่งมีรูปแบบตอบอยู่ 2 แบบ คือ

- 2.2.1 แบบไม่จำกัดคำตอบ ได้แก่ การสอบวัดที่ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยหรือ

ความเรียง

2.2.2 แบบจำกัดคำตอบ ซึ่งเป็นการสอบที่กำหนดขอบเขตของคำถามที่จะให้ตอบ หรือกำหนดคำตอบที่ให้เลือก ซึ่งมีรูปแบบของคำตอบอยู่ 4 รูปแบบ คือ

2.2.2.1 แบบเลือกทางใดทางหนึ่ง

2.2.2.2 แบบจับคู่

2.2.2.3 แบบเติมคำ

2.2.2.4 แบบเลือกคำถาม

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกลุ่มพฤติกรรมที่ต้องการวัด เป็นการวัดพฤติกรรม การเรียนรู้ 3 ด้าน คือ

1. **พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย** เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถ และความคิด รวมทั้งการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลจากการเรียนการสอนซึ่งพฤติกรรม ด้านความรู้และความคิด ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ความรู้ ความจำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะรักษาไว้ ซึ่งเรื่องราว ต่าง ๆ ที่ได้รับการเรียนการสอนและประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งสิ่งที่สัมผัสกับประสบการณ์นั้น ๆ และสามารถถ่ายทอดออกมาได้ถูกต้อง

1.2 ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความและสรุปความ เกี่ยวกับสิ่งที่ได้พบซึ่งเป็นเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับรู้และสามารถสื่อความเข้าใจที่ตนมี อยู่ขึ้นไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

1.3 การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ ทฤษฎี หลักการ กฎเกณฑ์ และวิธีการต่าง ๆ ซึ่งได้รับการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน หรือ สถานการณ์ใหม่ที่คล้ายคลึงกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.4 การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการจำแนกเรื่องราว ข้อเท็จจริงหรือ เหตุการณ์ใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสามารถบอกได้ว่าส่วนย่อย ๆ นั้นแต่ละส่วนสำคัญ อย่างไร ส่วนใดสำคัญที่สุด แต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างไรและมีหลักการใดร่วมกันอยู่

1.5 การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าด้วยกัน ให้เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ได้ผลผลิตที่แปลกใหม่และดีไปกว่าเดิม พฤติกรรมด้านนี้เน้นให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่

1.6 การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถในการวิจัย ตีราคาประมาณการสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีหลักเกณฑ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

กล่าวสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธรักษ์ คือ พฤติกรรมย่อยด้านความรู้ ความจำเป็น พฤติกรรมที่มีระดับต่ำสุดถือเป็นพฤติกรรมขั้นพื้นฐาน ส่วนพฤติกรรมย่อยด้าน ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าเป็นพฤติกรรมที่สูงขึ้น ตามลำดับในการเรียนการสอนโดยหลักทั่วไปนั้น ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมสูงกว่าความรู้ ความจำ คือเป็นการพัฒนาให้เกิดความคิด

2. **พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย** เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเปลี่ยนแปลง ทางด้านจิตใจ เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความชื่นชมของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย 5 ชั้น ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544. หน้า 435 – 436; กรมวิชาการ 2539. หน้า 11-14; ศรีวรรณ มากชู, 2532. หน้า 44)

2.1 **ชั้นการเรียนรู้ (Receiving)** จุดเป็นพัฒนาการขั้นแรกที่สุด ในขั้นนี้บุคคลจะมีความรู้สึกรับรู้ต่อสิ่งที่ปรากฏเมื่อได้รับการกระตุ้นจะเกิดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นจุดเริ่มต้นที่จะเรียนรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดสำคัญยิ่งในการเรียนการสอน หรือการทำงาน เพราะถ้าไม่มีการรับรู้ นักเรียนไม่เปิดใจรับสิ่งเร้าข้อมูลต่าง ๆ รูปแบบการปฏิบัติต่าง ๆ แล้วย่อมจะไม่เกิดการเรียนรู้ใด ๆ ทั้งสิ้น การรับรู้แบ่งเป็น 3 ชั้นย่อย ดังนี้

2.1.1 การรับรู้ เป็นการเริ่มรู้สึก นึกคิดต่อเหตุการณ์ ตั้งข้อสังเกต รับรู้ความแตกต่างของสิ่งเร้าที่มากกระทบ เช่น รับรู้ความแตกต่างของภาพ เสียง รูปร่าง เหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น รู้ตัวว่าขณะนี้กำลังจะเรียนวิชาอะไร หรือครูกำลังจะให้ทำอะไร

2.1.2 การตั้งใจรับรู้ เป็นการเต็มใจเอาใจใส่ ฝึกฝนต่อสิ่งเร้า เริ่มสะสมความรู้ ประสบการณ์ในสิ่งเร้านั้น ๆ และนำมารวมกัน หรือยอมรับเพื่อปฏิบัติแต่ยังไม่มีความคิดเห็น การประเมินหรือการตัดสินใจใด ๆ ในการเรียนการสอนใด ๆ ถ้านักเรียนตั้งใจรับรู้ก็จะรับสิ่งที่จะเรียนได้มากถ้าตั้งใจน้อยก็รับได้น้อยหรือไม่ได้เลย

2.1.3 การเลือกรับรู้ เป็นการจำแนกความแตกต่างเพื่อเลือกสรรรับเฉพาะอย่าง หรือเฉพาะเรื่องที่สนใจหรือเลือกตอบคำถามเฉพาะบางคำถามที่สนใจ

2.2 **ชั้นการตอบสนอง (Responding)** เป็นพัฒนาการสูงขึ้นซึ่งต่อเนื่องมาจากชั้นที่หนึ่ง กล่าวคือ บุคคลไม่เพียงแต่รับรู้สิ่งเร้าเฉย ๆ เท่านั้น แต่เริ่มมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ตนรับรู้ แบ่งเป็น 3 ชั้นย่อย ดังนี้

2.2.1 ยินยอมตอบสนอง เป็นความรู้สึกที่ยอมรับหรือยอมปฏิบัติตาม สถานการณ์หรือเรื่องราวนั้นยินยอมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือหลักการที่ได้รับมา เช่น ในสิ่งที่เขาได้รับรู้มา เป็นการยอมทำตามด้วยความรู้สึกที่ว่าจำเป็นต้องทำตาม

2.2.2 เต็มใจตอบสนอง เป็นความรู้สึกว่าจะต้องทำตามปฏิบัติตามในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความสมัครใจในขั้นนี้บุคคลจะเริ่มอาสาที่จะทำหรือเข้าเริ่มปฏิบัติกับผู้อื่นหรือพยายาม หลีกเลี้ยงที่จะปฏิบัติในพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องเช่น อาสาตอบคำถาม สมัครเข้าร่วมชุมนุมต่าง ๆ

2.2.3 พอใจตอบสนอง เป็นการตอบสนองด้วยความรู้สึกเต็มใจพอใจต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้อื่นในพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แสดงความไม่พอใจหรือขัดแย้งในสิ่งที่เป็นพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เป็นการเลือกสรรแสดงตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น ในการพัฒนาระเบียบวินัย ในขั้นนี้นักเรียนจะเริ่มพอใจต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกของผู้อื่นที่เกี่ยวกับความมีระเบียบวินัยและหรือเริ่มมีความขัดแย้งต่อพฤติกรรมหรือการแสดงออกที่ไม่ระเบียบวินัยเป็นต้น

2.3 การเห็นคุณค่า เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่เขารับรู้และสิ่งที่เขาตอบสนองแล้วโดยยอมรับว่าเขาสามารถนำมาปฏิบัติได้ เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามีประโยชน์มีความหมายต่อเขาในสิ่งที่เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์บุคคลจะเริ่มรู้สึกว่าไม่มีประโยชน์ไม่มีความหมายไม่มีค่าต่อเขาแล้ว บุคคลจะพัฒนาถึงความรู้สึกในขั้นนี้ได้โดยอาศัยการสะสมไว้เรื่อยๆ ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นอย่างช้าๆ ซึ่งต้องอาศัยเวลา จึงจะเป็นพฤติกรรม การเห็นคุณค่าที่มีความแน่นอนคงเส้นคงวามีการกระทำที่สม่ำเสมอพอควร ในขั้นนี้แบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย ดังนี้

2.3.1 การยอมรับคุณค่า เป็นการยอมรับในคุณค่าของสถานการณ์ เรื่องราว เชื้อใน คุณค่าของคุณลักษณะนั้นๆ และพยายามเพิ่มพูนประสบการณ์ในเรื่องรำนั้นๆ พยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้ง

2.3.2 การชื่นชมในคุณค่า เป็นการยอมรับนิยมคุณค่าของสถานการณ์ถึงระดับที่ต้องการที่จะแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่งต้องการติดตามเข้าช่วยเหลือสนับสนุนให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งที่เขาเห็นด้วย

2.3.3 ยึดมั่นในคุณค่า มีความเชื่อมั่นและแน่วแน่ มีความศรัทธาในเรื่องรำนั้นว่าควรจะทำตามและพยายามหาโอกาสที่จะแสดงออกอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือกิจกรรมหรือโต้แย้งขัดขวางการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นในคุณค่าที่เขายอมรับ

2.4 การจัดระบบ (Organization) ในขั้นนี้บุคคลจะรวบรวมสิ่งที่เป็นคุณค่าไว้ในจิตใจหลายอย่างซึ่งจะทำให้เกิดระบบภายในโดยเขาพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับและเห็นคุณค่านั้นและพยายามพิจารณาเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง

ค่านิยม (Value) ที่เขาเห็นคุณค่าหลาย ๆ อย่างพร้อมกัน แล้วพยายามจัดลำดับค่านิยมต่าง ๆ ที่รับมาแล้วปรับให้เข้ากับ สิ่งต่าง ๆ ที่ยอมรับนั้น ๆ ในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

2.4.1 การสร้างระบบคุณค่า เป็นการสรุปยอดระหว่างคุณค่าของเรื่องราวต่าง ๆ ที่บุคคลยึดมั่นเข้าด้วยกันสร้างความเข้าใจในค่านิยมซึ่งเขาจะแสดงออกโดยการเข้ากลุ่มร่วมสร้างแนวคิด เป็นต้น

2.4.2 การจัดระบบค่านิยม เป็นการเรียงลำดับความสำคัญของสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ แยกแยะและจัดคุณค่าต่าง ๆ ให้ผสมกลมกลืนเข้าด้วยกัน สร้างแผน สร้างกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขายอมรับ เมื่อสร้างระบบขึ้นแล้วจะนำไปใช้กับตัวเองหรือพยายามชักชวนให้ผู้อื่นยอมรับระบบนั้นด้วย

2.5 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดเมื่อบุคคลเริ่มต้นยอมรับสิ่งที่บุคคลเห็นว่าจัดระบบต่าง ๆ จนเข้ารูปแล้ว บุคคลจะติดกับระบบจนเป็นลักษณะ เฉพาะของตัวเอง แล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไปจนเกิดเป็นการแสดงออกตอบสนองในรูปแบบที่คงเส้นคงวาจนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด ขั้นการสร้างลักษณะนิสัยแบ่งเป็น 2 ขั้นย่อย ดังนี้

2.5.1 สร้างข้อสรุป เป็นความพยายามปรับปรุงระบบตนเองให้สมบูรณ์ตามแนวที่ตนเองต้องการ

2.5.2 กิจนิสัย เป็นการแสดงออกอย่างสม่ำเสมอจนได้รับการยอมรับอย่างมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขาซึ่งแสดงว่าได้เกิดคุณลักษณะเฉพาะนั้น ๆ ในตัวของเขาแล้ว เมื่อบุคคลได้มา จนถึงขั้นเกิดกิจนิสัยแล้วจะมีความคงเส้นคงวาของการปฏิบัติกรมีส่วนร่วมหรือเข้าไปจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวมที่สอดคล้องกับค่านิยมหรือคุณลักษณะของเขา มีการเทิดทูนหรือเสียสละ เพื่อยืนยัน อุดมคติที่เขายึดมั่น หรือยกเล็ก ใต้แย้ง หลีกเลี้ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยทั่วไปจะมีปรากฏการณ์ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมส่วนใหญ่ ได้แก่ การได้รับยกย่องยอมรับ รับรางวัลหรือเกียรติยศ ได้รับการกล่าวถึงในสังคมหรือกลุ่มชนที่เขาเป็นสมาชิก เช่น เมื่อกล่าวถึงความซื่อสัตย์จะนึกถึงบุคคลบางคนในกลุ่มที่มีคุณลักษณะด้านนี้เป็นพิเศษจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เป็นต้น

3. พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้กลไกทางกายและทางสมองได้สัมพันธ์กันจนสามารถใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำงานอย่างมีจุดหมาย ซึ่งแบ่งพฤติกรรมออกเป็น 7 ขั้นย่อย ดังนี้

3.1 การรับรู้ เป็นการรับรู้โดยประสาทสัมผัสเกี่ยวกับรูปธรรม เช่น วัตถุ สิ่งของและนามธรรม เช่น คุณสมบัติหรือความสัมพันธ์

3.2 การเตรียมพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางใจ ความพร้อมทางกายและความพร้อมทางอารมณ์

3.3 การเลียนแบบ เป็นการทำตามหรือเลียนแบบ

3.4 การปฏิบัติได้ เป็นพฤติกรรมตอบสนองที่พัฒนาจนเป็นนิสัย

3.5 การตอบสนองที่ซับซ้อน เป็นการแสดงออกที่ซับซ้อนตามกระบวนการปฏิบัติอย่างไม่ลังเล และเป็นไปโดยอัตโนมัติ

3.6 การดัดแปลง เป็นขั้นที่ทดลองหาวิธีอื่นมาปฏิบัติหลังจากที่ได้ปฏิบัติวิธีเดิมจนชำนาญแล้ว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มากขึ้น

3.7 การริเริ่ม เป็นการประยุกต์สิ่งที่ได้ดัดแปลงแล้ว เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ขึ้น

6.3 ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530. หน้า 30-32) กล่าวว่า การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การทดสอบแบบอิงกลุ่ม หรือการวัดผลแบบอิงกลุ่ม เป็นการทดสอบหรือการสอบวัดที่เกิดจากแนวความเชื่อ ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่ว่าความสามารถของบุคคลใด ๆ ในเรื่องใดนั้นไม่เท่ากัน บางคนมีความสามารถเด่น บางคนมีความสามารถด้อยและส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง การกระจายความสามารถของบุคคลถ้านำมาเขียนกราฟจะมีลักษณะคล้าย ๆ โค้งรูประฆังหรือที่เรียกว่า “โค้งปกติ” ดังนั้นการทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของบุคคลอื่นที่สอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ เพื่อจะกระจายบุคคลทั้งสองกลุ่มไปตามความสามารถของแต่ละบุคคล กล่าวคือ คนที่มีความสามารถสูงจะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถด้อยกว่าก็จะได้คะแนนลดหลั่นลงมาถึงคะแนนต่ำสุด

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ยึดความเชื่อในเรื่องการเรียนเพื่อรอบรู้ กล่าวคือ ยึดหลักการว่าในการเรียนการสอนนั้น จะต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผู้เรียนจะมีลักษณะแตกต่างกันก็ตาม แต่ทุกคนได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาไปถึงขีดความสามารถสูงสุดของตน โดยอาจใช้เวลาแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้น การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ จึงมีการกำหนดเกณฑ์ขึ้นแล้วนำผลการสอบของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่ได้นำผลการสอบไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม

ความสำคัญของการทดสอบนี้ จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์เป็นสำคัญ เกณฑ์หมายถึงการตรวจสอบ
 ดูว่าใครเรียนได้ถึงเกณฑ์และใครยังไม่ถึงเกณฑ์ ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อไป เช่น อาจ
 ให้มีการเรียนซ่อมเสริม เป็นต้น

ประโยชน์ของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีดังนี้

1. ใช้สำรวจทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับตำแหน่งการเรียนในโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับ
 เกณฑ์ปกติทำให้เข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น
2. ใช้แนะแนวและประเมินค่าเกี่ยวกับการสอบได้ สอบตกของแต่ละบุคคล
 จุดอ่อน และจุดเด่นของแต่ละบุคคล การสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนฉลาด และนักเรียนที่
 ต้องการความช่วยเหลือ การปรับปรุงการสอน
3. ใช้จัดกลุ่มนักเรียนเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
4. ช่วยในการวิจัยทางการศึกษา เปรียบเทียบผลการเรียนในวิชาที่สอนแตกต่าง
 กันโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานเป็นเครื่องมือวัด

6.4 คุณลักษณะของข้อสอบที่ดี

วิเชียร เกตุสิงห์ (2517. หน้า 27 – 30) และชวาล แพร์ตันกุล (2516. หน้า 123 –
 138) กล่าวว่า การได้ทราบคุณลักษณะที่ดีของข้อสอบจะทำให้สามารถทดสอบมาตรฐานได้ดี
 อย่างมี คุณภาพ ซึ่งคุณลักษณะที่ดีมี 10 ประการคือ

1. มีความเที่ยง หมายถึง คุณลักษณะของข้อสอบที่สามารถวัดได้ตรงจุดมุ่งหมาย
 ที่ตั้งไว้ความเที่ยงตรงนี้จำแนกออกเป็นหลายชนิด คือ
 - 1.1 ความเที่ยงตามเนื้อหา คือ ข้อสอบที่มีคำถามสอดคล้องตรงตามเนื้อหาใน
 หลักสูตร
 - 1.2 ความเที่ยงตามโครงสร้าง หมายถึง ลักษณะของข้อสอบที่วัดสมรรถภาพ
 ความเป็นจริงของสมองด้านต่าง ๆ ตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร
 - 1.3 ความเที่ยงตามสภาพ หมายถึง ลักษณะของข้อสอบที่วัดได้ตรงสมรรถภาพ
 ความเป็นจริงของเด็กในขณะนั้น
 - 1.4 ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ คือ ข้อสอบที่วัดและทำนายได้ว่าเด็กคนใดจะ
 เรียนวิชาอะไรดีเพียงไรในอนาคต
2. มีความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบที่สามารถวัดได้แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลง
 การวัดครั้งแรกเป็นอย่างไร เมื่อวัดซ้ำอีกผลการวัดก็ยังคงเหมือนเดิม

3. มีอำนาจจำแนก คือ สามารถจำแนกเด็กเก่ง – อ่อนได้ เมื่อทดสอบแล้วบอกได้ว่า ใครเก่ง ใครอ่อน อย่างไร เมื่อทดสอบแล้วปรากฏว่าเด็กเก่งมักทำถูกและเด็กอ่อนมักทำผิด สามารถแยกเด็กได้ตรงสภาพความเป็นจริง

4. มีความเป็นปรนัย ข้อสอบที่มีความเป็นปรนัยมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ

4.1 มีความชัดเจนในความของคำถาม ทุกคนอ่านแล้วเข้าใจตรงกันว่าถามอะไร

4.2 มีความคงที่ในการตรวจให้คะแนน คือ ให้ใครตรวจได้คะแนนเหมือนกัน

4.3 มีความแจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน คือ ต้องแปลคะแนนที่ได้เป็นอย่างเดียวกัน เพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบ

5. มีประสิทธิภาพ คือ มีคุณสมบัติที่แสดงถึงการประหยัด เช่น ลงทุนน้อย มีราคาถูก ง่ายในการดำเนินการสอบ พิมพ์ชัด อ่านง่าย และให้ผลในการสอบวัดที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ เป็นต้น

6. มีการวัดลึกซึ้ง หมายถึง ข้อสอบที่ถามครอบคลุมพฤติกรรมหลาย ๆ ด้าน เช่น มีคำถามวัดความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า ไม่ถามเพียงแต่พฤติกรรมด้านความรู้ ความจำ ตามตำราเพียงอย่างเดียว เป็นต้น

7. มีความยุติธรรม หมายถึง ข้อความของข้อสอบต้องไม่มีช่องทางแนะให้เด็กฉลาด ใช้ไหวพริบในการเดาได้ถูก หรือไม่เปิดโอกาสให้เด็กเกียจคร้านตอบได้ คือ ต้องเป็นข้อสอบที่ไม่ลำเอียงต่อกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ

8. มีความเจาะจง คือ คำถามต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ ไม่ถามหลายแง่หลายมุม

9. มีความยากง่ายพอเหมาะ ไม่ยากหรือง่ายเกินไป ถ้ามีข้อยากก็ควรมีข้อง่ายเป็นการทดแทน โดยยึดหลักว่าเมื่อดูรวม หรือโดยเฉลี่ยแล้วมีความยากปานกลาง

10. มีการกระตุ้นยั่วยุ โดยจัดข้อสอบง่าย ๆ ไว้ในตอนแรก แล้วจึงค่อย ๆ ถามให้ยากขึ้นตามลำดับเป็นการเร้าให้เด็กเกิดความพยายามที่จะทำข้อสอบให้ได้ทั้งหมด

6.5 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530. หน้า 47 – 52 อ้างอิงจาก Rose. 1954. p. 103) ในการปฏิบัติงานใดก็ตามหากผู้ปฏิบัติทราบกระบวนการทำงานว่ามีขั้นตอนอย่างไรและปฏิบัติไปตามขั้นตอน เหล่านั้น จึงทำให้สามารถดำเนินการไปตามเป้าหมายได้ในเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากผู้สร้างทราบขั้นตอนในการสร้างและปฏิบัติตามขั้นตอนจะทำให้สามารถสร้างข้อสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างข้อสอบ 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นวางแผน สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการวางแผนสร้างข้อสอบ คือ

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมาย ในการสร้างข้อสอบทุกครั้งกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน และแน่นอนว่าเพื่อวัตถุประสงค์ใด

1.2 กำหนดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ในขั้นนี้หากกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาและพฤติกรรมที่จะออกข้อสอบได้เหมาะสม จะช่วยให้ข้อสอบมีความเที่ยงตรง

1.3 กำหนดชนิดและรูปแบบของข้อสอบ ในการสอบวัดต้องเลือกใช้ชนิดและรูปแบบของข้อสอบให้เหมาะสม

1.4 กำหนดส่วนประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็นในการออกข้อสอบและในการเลือกข้อสอบ คือ การกำหนดเวลาในการสร้างข้อสอบ บุคลากรในการสร้างข้อสอบ จำนวนข้อสอบ เวลาในการทดสอบ วิธีการตรวจ และให้คะแนน เป็นต้น

2. ขั้นเตรียมงาน เป็นการเตรียมสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการสร้างข้อสอบ ได้แก่ หลักสูตร หนังสือแบบเรียน ทำการวิเคราะห์หลักสูตร อุปกรณ์ในการพิมพ์ การอัดสำเนา ฯลฯ

3. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นลงมือเขียนข้อสอบ ในกรณีการสร้างข้อสอบนั้นทำในรูปคณะกรรมการ คณะกรรมการแบ่งงานกันเขียนข้อสอบ แล้วนัดหมายหรือมาประชุมวิเคราะห์ข้อสอบที่สร้างขึ้น

4. ขั้นประเมินหรือตรวจสอบคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลไปปรับปรุงข้อสอบมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ขั้นประเมินเบื้องต้น คือ การวิจารณ์ข้อสอบ โดยพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้คือ

4.1.1 ข้อคำถามวัด วัดในสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่

4.1.2 ข้อคำถามชัดเจนเข้าใจตรงกันหรือไม่

4.1.3 ข้อคำถามมีคำตอบที่แน่นอนเพียงคำตอบเดียวหรือไม่

4.1.4 ข้อคำถามในภาษารัดกุม เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนหรือไม่

ในกรณีเป็นข้อสอบเลือกตอบ พิจารณาว่าตัวลงเหมาะสมหรือไม่ เช่น เรียงลำดับเนื้อหาเรียงจากง่ายไปหายาก และการเรียงตัวเลือกในแต่ละข้อเหมาะสมสวยงามหรือไม่ เป็นต้น

4.2 ขั้นตรวจสอบคุณภาพหลังการทดสอบ ข้อสอบที่ผ่านการวิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปพิมพ์เพื่อนำไปทดลอง (Try Out) เมื่อนำไปทดลองแล้วนำมาตรวจให้คะแนนและตรวจสอบคุณภาพ โดยพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

4.2.1 ความยากง่ายของข้อสอบ

4.2.2 อำนาจจำแนกของข้อสอบ

4.2.3 ค่าความเที่ยง

4.2.4 หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อสอบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย

สรุปได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นพฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนเป็นพฤติกรรมที่พัฒนามาจากการฝึกอบรมสั่งสอนโดยตรงอันประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ด้าน คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ควรให้ครอบคลุมพฤติกรรมทั้ง 6 ด้าน

7. เอกสารเกี่ยวกับความพึงพอใจ

7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525. หน้า 577 – 578) ได้ให้ความหมายว่า พอใจ หมายถึง สมใจ ชอบใจ เหมาะ พึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ไพบูลย์ ช่างเรียน (2516. หน้า 146 – 147 อ้างใน นริษา นราศรี 2544. หน้า 28) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าเป็นความต้องการทางร่างกายมีความรุนแรงในตัวบุคคลในการร่วมกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการทางร่างกาย เป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจแล้วจะรู้สึกต้องการความมั่นคงปลอดภัย เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกายและ ความต้องการความมั่นคงแล้ว บุคคลจะเกิดความผูกพันมากขึ้น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับว่าตน เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

ธงชัย สันติวงษ์ (2533. หน้า 359) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ถ้าบุคคลหนึ่งได้มองเห็นช่องทางหรือโอกาสจะสนองแรงจูงใจที่ตนมีอยู่แล้วจะทำให้ความพึงพอใจของเขาดีขึ้นหรืออยู่ในระดับสูง

สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542. หน้า 279 – 279) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

1. เป็นผลรวมความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่างๆ
2. เป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆ
3. เป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดี สำเร็จจนเกิดความภาคภูมิใจ และได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ตามที่หวังไว้

อุทัย หิรัญโต (2523. หน้า 272 อ้างใน นริษา นราศรี 2544. หน้า 28) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนเกิดความสบายใจเนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของเขา ทำให้เกิดความสุข

จิตรภรณ์ เขียมสกุล และคณะ (2547. หน้า 5) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ความรู้สึกพึงพอใจ จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่งความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือเพิ่มขึ้นเกิดจากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนองหรือได้รับการตอบสนอง

จันทร์เพ็ญ คุปต์กาญจนากุล (2534. หน้า 17) กล่าวว่า ความพึงพอใจหมายถึง ประสบการณ์ในแง่อัตวิสัยที่ได้ประสบมาเกี่ยวกับความเพลิดเพลิน และความไม่เพลิดเพลิน ความสบายใจหรือไม่สบายใจ ความสุขหรือความทุกข์

พอร์เตอร์และโลว์เลอร์ (Porter & Lowler, 1965. p. 733) ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรอยคอ (Congruence) ระหว่างความคาดหวังที่บุคคลมีอยู่และรางวัลที่บุคคลนั้นได้รับจริงๆ

กู๊ด (Good, 1973. p. 320) ความพึงพอใจ หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการพัฒนาการทำงาน

โวลแมน (Wolman, 1973. p. 83) ให้ความหมายของความพึงพอใจ คือ ความรู้สึก (Feeling) มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายต้องการหรือแรงจูงใจ

จากความหมายความพึงพอใจดังกล่าวของนักวิชาการพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจจะทำให้บุคคลเกิดความสบายใจหรือสนองความต้องการทำให้เกิดความสุขเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานและการเรียนการสอน

7.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

สมพงษ์ เกษมสิน (2518. หน้า 298 อ้างใน นริษา นราศรี, 2544. หน้า 28) บุคคลจะเกิดความพึงพอใจได้นั้น จะต้องมีแรงจูงใจ ซึ่งได้กล่าวถึงความพึงพอใจว่า การจูงใจเป็นการชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม โดยมีมูลเหตุจากความต้องการ 2 ประการ คือ ความต้องการทางร่างกายและความต้องการทางจิตใจ”

นฤมล มีชัย (2535. หน้า 15) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบนั้นๆ ด้วยใจรักก็มีความกระตือรือร้นใน การทำงาน

พยายามตั้งใจทำงานให้บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความสุขกับงานที่ทำและมีความพึงพอใจ เมื่องานนั้นได้ผลประโยชน์ตอบแทน

จรรยา ทองถาวร (2536. หน้า 22-24 อ้างใน นริษา นราศรี, 2544. หน้า 28) กล่าวถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ โดยได้สรุปเนื้อความมาจากแนวคิดของมาสโลว์ (Maslow) สรุปได้ว่า ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกายเป็นความต้องการพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
2. ความต้องการความมั่นคง และปลอดภัย ได้แก่ ความต้องการมีความเป็นอยู่อย่างมั่นคงมีความปลอดภัยในร่างกายและทรัพย์สิน มีความมั่นคงในการทำงาน และมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม
3. ความต้องการทางสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
4. ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ได้แก่ ความภูมิใจการได้รับความยกย่องจากบุคคลอื่น
5. ความต้องการความสำเร็จแห่งตน เป็นความต้องการระดับสูงสุด เป็นความต้องการที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จทุกอย่างตามความคิดของตน

สแต๊ส และเซเลย์ (Stauss & Sayles, 1960. p. 119 –121) กล่าวว่าความรู้สึกพึงพอใจในงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะพอใจในงานที่ทำก็ต่อเมื่องานนั้นให้ประโยชน์ตอบแทนด้านวัตถุและจิตใจ ซึ่งสามารถสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของเขาได้

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

อมรรัตน์ เชิงหอม (2541) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “วันสำคัญของไทย” กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมมีประสิทธิภาพ 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนสูงกว่าเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชนัญฐิตา ฤทธิ์แดง (2542) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “ประเพณีท้องถิ่นสมุทรปราการ” นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมมี

ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 87.78/86.67 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการอ่าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นาฏสินี ชัยแก้ว (2543) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “มลพิษอุตสาหกรรมเหมืองหิน และโรงโม่หิน” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการอ่านหนังสืออ่านเพิ่มเติมสูงกว่าก่อนการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมอยู่ในระดับดีมาก

สุชาติ เจริญฤทธิ์ (2543) ได้สร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง “เที่ยวเมืองพังงา” หนังสือการอ่านที่สร้างขึ้นเนื้อหาตรงกับสภาพความเป็นจริงและความสนใจของท้องถิ่นทั้งประวัติความเป็นมา สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาในหนังสือและช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น

กฤษณา ทิมแสนและคณะ (2546) ได้สร้างหนังสืออ่านประกอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง “กำแพงเพชรเมืองมรดกโลก” ผลการศึกษาพบว่าหนังสืออ่านประกอบเรื่อง “กำแพงเพชรเมืองมรดกโลก” มีประสิทธิภาพ 82.42/88.56 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการอ่านหนังสืออ่านประกอบเรื่องกำแพงเพชรเมืองมรดกโลก สูงกว่าก่อนการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กชกร สมจิตรและคณะ (2548) ได้สร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “คำขวัญจังหวัดน่าน” สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “คำขวัญจังหวัดน่าน” มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีประสิทธิภาพ 82.66/84.44 นักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “คำขวัญจังหวัดน่าน” สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมในด้านรูปแบบของหนังสือและคุณค่าที่ได้รับอยู่ในระดับมาก

รัตนา แสนเกษม และคณะ (2548) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “คำขวัญจังหวัดพิษณุโลก” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “คำขวัญจังหวัดพิษณุโลก” มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีประสิทธิภาพ 84.84/85.93 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “คำขวัญจังหวัดพิษณุโลก” ในภาพรวม

อยู่ในระดับมากโดยมีความพึงพอใจต่อลีลาการเขียนและวิธีการนำเสนอและความพึงพอใจต่อองค์ประกอบรูปเล่ม และการพิมพ์อยู่ในระดับมากที่สุด

ทิพย์วรรณ ฮองกุล และคณะ (2549) ได้พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “เที่ยวชมอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง” สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง “เที่ยวชมอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง” สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และมีประสิทธิภาพ 85.50/86.29 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหนังสืออ่านเพิ่มเติมเรื่อง “เที่ยวชมอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง” ในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Wher, Elizabeth Avery (1983) ได้ศึกษาการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านในหลักสูตร สังคมศึกษาและวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นอุดมศึกษาตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนจำนวน 6 ห้องเรียน มีความสนใจในการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น แต่จำนวนหนังสือที่อ่านมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคล ซึ่งนักเรียนที่ได้รับคำแนะนำให้อ่านหนังสือส่งเสริมการอ่าน ทำให้มีความสนใจการอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น แต่นักเรียนที่ไม่ได้อ่านหนังสือพบว่า กลุ่มควบคุมมีนักเรียนบางคนอ่านหนังสือแต่ไม่ได้ศึกษาเนื้อหา มีคะแนนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ศึกษาเนื้อหาและไม่ได้อ่านหนังสือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ หนังสือส่งเสริมการอ่าน ช่วยให้ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล ด้านความสนใจในการอ่าน ด้านระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านเจตคติ

Ashlehy (1970) ได้วิจัยเรื่องความสนใจในการอ่านและเอกัตภาพในการอ่านของนักเรียนเกรด 4-7 พบว่าเรื่องที่นักเรียนชอบเป็นอันดับแรก คือ เรื่องลึกลับมหัศจรรย์ รองลงมาได้แก่เรื่องเกี่ยวกับผจญภัย ฟี การ์ตูน ขำขัน นิยายวิทยาศาสตร์และเรื่องสัตว์ ส่วนเรื่องที่ไม่ชอบมากที่สุด คือ เรื่องเกี่ยวกับความรัก ส่วนมากเป็นนักเรียนชายเกรด 5 เรื่องที่ไม่ชอบรองลงมา คือ เรื่องกีฬา คำประพันธ์ และสงคราม โดยเฉพาะเรื่องสงครามนักเรียนที่ไม่ชอบเป็นนักเรียนหญิงเกรด 4-7

Gibson และ Levin (1975) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับด้านจิตวิทยาในการอ่าน ผลการวิจัยพบว่า เรื่อง ที่มีเสน่ห์ชวนอ่านนั้น ควรใช้ประโยคสั้น ๆ ในประโยคหนึ่ง ๆ ไม่ควรมีประโยคย่อยเกินกว่าหนึ่งประโยคและควรให้ประธานเป็นผู้กระทำควรหลีกเลี่ยง “เว้นแต่” “หรือ” “ถ้า...ไม่” เพราะ

คำเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความไม่แน่ใจขณะที่อ่าน ควรหลีกเลี่ยงประโยคปฏิเสธซ้อนปฏิเสธต้องเขียนในสิ่งที่เกี่ยวข้องไม่นอกเรื่อง

Andria emmerson ได้ทำการศึกษาไว้เมื่อ ค.ศ. 1978 (อ้างใน พวา พันธุ์เมฆา 2523. หน้า 9-14) ถึงภาพประกอบในหนังสือหรือภาพประกอบบนปกว่ามีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของเด็กประถมปลายหรือไม่ โดยเขาได้สำรวจนักเรียนในโรงเรียนที่เขาทำงานอยู่ ที่มีอายุ 9-12 ปี จำนวน 680 คน โดยใช้แบบสอบถาม แล้วนำคำตอบมาวิเคราะห์ พบว่าภาพประกอบในหนังสือมีความสำคัญที่สุด สำหรับเด็กเล็กๆ และค่อยๆ ลดความสำคัญไปที่เนื้อหามากขึ้น ในเด็กประถมปลาย การมีภาพประกอบจะช่วยให้เด็กตัดสินใจเลือกอ่านหนังสือเล่มนั้นๆ ได้ เด็กมีความใจกว้างไม่ติดใจอยู่กับภาพแบบหนึ่งแบบใดโดยเฉพาะ แต่มีแนวโน้มชอบภาพสีมากกว่า

Campbell (1979) ได้วิจัยหาสาเหตุของความนิยมในหนังสือที่ได้รับความนิยมขึ้นชมอย่างมากพบว่าหนังสือที่ได้รับความนิยมอย่างมากนั้นเป็นเพราะมีรูปร่างลักษณะโดยส่วนรวมน่าสนใจ มีการออกแบบดีตัวหนังสือไม่แน่นมีภาพประกอบกระจายอยู่ทั่วเล่มแผ่นภาพต่างๆ มีความสัมพันธ์กับเนื้อหามากที่สุด และภาษาที่ใช้มีอารมณ์ขันมีการเชื่อมโยงความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมมากๆ เข้ากับสถานการณ์ที่ผู้อ่านคุ้นเคย

Sewell, Elizabeth (2003) ได้ทำการศึกษา นักเรียนในระดับประถมศึกษาที่เลือกหนังสืออ่านเสริมในเนื้อหาด้วยตัวเอง ผลจากการศึกษาพบว่านักเรียน ร้อยละ 63.7 เลือกไม่ตรงกับระดับนักเรียนที่กำลังอ่าน และร้อยละ 36.3 เลือกตรงกับระดับการอ่านระหว่างเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เลือกหนังสือจากในมุมหนังสือในห้องเรียนสูงมาก 90 เล่มจาก 168 เล่ม ดังนั้นครูผู้สอนต้องรู้ถึงความต้องการของหนังสือที่เด็กชอบ และควรกระตุ้นให้เด็กรู้จักเลือก สังเกตข้อมูล เพื่อจะได้หนังสืออ่านเสริมได้ตรงกับเนื้อหาในบทเรียน

